

Voortgezet onderwijs en literatuur

Literatuurselectie ter gelegenheid van de Dag van Taal, Kunsten & Cultuur
Groningen, 5 februari 2010

Inhoud

Vooraf	5
Voortgezet onderwijs en literatuur	7
Boeken	7
Tijdschriftartikelen	26
Tijdschriften	35
Bibliotheek Cultuurnetwerk Nederland	37

Vooraf

Literatuurselectie ter gelegenheid van de Dag van Taal, Kunsten & Cultuur 2010 in Groningen op 5 februari 2010.

De selectie betreft publicaties – boeken, tijdschriftartikelen en tijdschriften - die zijn opgenomen vanaf 2005 in de bibliotheek van Cultuurnetwerk Nederland. De genoemde literatuur is te leen of in te zien bij de bibliotheek van Cultuurnetwerk Nederland.

De catalogus is online te raadplegen: www.cultuurnetwerk.nl. Hier vindt u ook informatie over de mogelijkheid om publicaties per post te ontvangen en over de leen- en inschrijfvoorwaarden. Voor mondelinge informatie kunt u telefonisch contact opnemen met de infobalie: 030-236 12 00.

De bibliotheek van Cultuurnetwerk Nederland, gevestigd in hartje Utrecht, op loopafstand van het Centraal Station, is geopend op maandag van 13.30 tot 17.00 uur en van dinsdag tot en met vrijdag van 9.30 tot 17.00 uur. Zie www.cultuurnetwerk.nl of bel 030-236 12 00 voor afwijkende openingstijden vanwege feestdagen en vakantieperiodes.

Cultuurnetwerk Nederland
Ganzenmarkt 6
Postbus 61
3500 AB Utrecht
T 030-236 12 00
F 030-236 12 90
I www.cultuurnetwerk.nl
E info@cultuurnetwerk.nl

Voortgezet onderwijs en literatuur

BOEKEN

2005

Gedichtendag ... : lessuggesties voor het voortgezet onderwijs : Nederland & Vlaanderen / Daan, T., Stichting Poetry International, ... [et al.] . - Rotterdam : Stichting Poetry International, 2000- . - Versch.pag.

De Gedichtendag is een landelijk evenement dat jaarlijks plaatsvindt op de laatste donderdag van de maand januari, waarbij iedereen gevraagd wordt om op die dag extra aandacht te besteden aan poëzie. Jaarlijks worden naar aanleiding van de Gedichtendag lessuggesties voor het basis- en voortgezet onderwijs samengesteld die niet tijdgebonden zijn en het gehele schooljaar gebruikt kunnen worden.

820 GED

Cursus verhalen lezen / Janssen, T., UvA, Universiteit van Amsterdam. Instituut voor de Lerarenopleiding, Couzijn, M., Braaksma, M. . - Amsterdam : ILO, 2001-2005. - 3 dl. (21, 27, 40 p.) (Leren interpreteren van literaire teksten in het studiehuis)

In het onderzoeksproject 'Leren interpreteren van literaire teksten in het studiehuis', zijn lessenseries ontwikkeld en beproefd voor havo/vwo. Doel van de lessenseries is leerlingen ertoe te bewegen meer 'de diepte' in te gaan bij het lezen van literatuur en actief te lezen. Daartoe worden leerlingen gestimuleerd zelf vragen te bedenken tijdens het lezen van korte literaire verhalen, die vragen met elkaar uit te wisselen en in groepjes te bespreken. Inhoud: twee bijna identieke lessenseries en de bijbehorende korte verhalen.

820 JAN

Over grenzen : de adolescentenroman in het literatuuronderwijs / van Lierop-Debrauwer, H., Bastiaansen-Harks, N. . - Delft : Eburon, 2005. - 143 p. : ill. - Met bijl. en lit.opg. - ISBN 90-5166-977-1

(Stichting Lezen reeks; 6)

Aantal vergelijkende analyses van adolescentenromans. Door adolescentenromans uit de jeugdliteratuur te vergelijken met adolescentenromans uit de literatuur voor volwassenen wordt het inzicht in de overeenkomsten en verschillen tussen deze twee tekstsoorten groter.

820 LIE

Boeken over onze geschiedenis : lessuggesties bij de Boekenweek 2005 / Geljon, C.(eindredacteur), Stichting Lezen, Nicolaas, M.(eindredacteur), Stichting CPNB, Collectieve Propaganda voor het Nederlandse Boek, Dirksen, J., ... [et al.] . - Amsterdam : Stichting Lezen, 2005. - 31 p.

Lesmateriaal ontwikkeld rondom het thema van de Boekenweek 2005: geschiedenis. Bestemd voor literatuurlessen voor leerlingen in de Tweede Fase. Zes aspecten van de geschiedenis worden behandeld: familie als spiegel van de geschiedenis; de Tweede Wereldoorlog; Nederland als multiculturele samenleving; misdaad en straf; ons koloniale verleden en Multatuli.

820 BOE

De doorgaande leeslijn 0-18 jaar / van Dormolen, M., Stichting Lezen, ... [et al.] . - Amsterdam : Stichting Lezen, 2005. - 31 p. : tab. - Met bijl.

Het ontwikkelen van een doorgaande leeslijn 0-18 jaar is een belangrijk aandachtspunt in het beleidsplan van Stichting Lezen. Uitgangspunt is dat een doorgaande leeslijn leidt tot plezier en

inzicht in (jeugd)literatuur bij kinderen en jongeren. Deze notitie beoogt inzichtelijk te maken wat een doorgaande leeslijn volgens Stichting Lezen inhoudt en hoe die idealiter verloopt. De ambitie is de zwakke punten in de doorgaande lijn in de huidige cultuurplanperiode te verhelpen. Daarmee is dit stuk een toelichting op het Meerjarenbeleidsplan 2006-2008 van Stichting Lezen en uitgangspunt voor een brede discussie over de doorgaande leeslijn.

820 DOO

Dicht/Vorm : Klassiekers / Stichting il Luster . - Utrecht : Il Luster, 2005. - 2 dl. (43, 25 p.) + dvd -
Zie ook: Dicht/Vorm : werk van de nieuwe generatie dichters en animatiefilmmakers

Dicht/Vorm is een multimediaal project op basis van poëzie en animatie. Dicht/Vorm Klassiekers geven tien hoogtepunten uit zeshonderd jaar Nederlandse poëziegeschiedenis verfilmd in animatie. De filmmakers kregen de opdracht zich voor de stijl te laten inspireren door de beeldende kunst uit de tijd van het gedicht. Dicht/Vorm is ontwikkeld voor de Tweede Fase HAVO en VWO, voor de vakken Nederlands en CKV/CKV1. Het project bestaat uit: een lespakket (docentenhandleiding), een bloemlezing, een dvd en een website.

<http://www.dichtvorm.nl>

820 DIC

B van Baantjer : handleiding : leerjaar 2 / Middelkoop, M., Stienen, F., van Dam, A.(projectleider) . - Rotterdam : Uitgeverij Partners, 2005. - 30 p. + cd-rom videoband dvd (kopie van videoband) -
Ontwikkeld op initiatief van Mira media i.s.m. onder meer Stichting Lezen. - ISBN 90-5819-216-4 90-5819-217-2

(Bazar)

B van Baantjer is een lespakket voor het vmbo en maakt onderdeel uit van de leesbevorderingsmethode 'Bazar, lezen met plezier in het vmbo'. Het project combineert media-educatie en leesbevordering rondom een aflevering van de televisieserie Baantjer. Leerlingen leren over het lezen, schrijven en visualiseren van een thriller. Met de bijbehorende cd-rom leren de leerlingen hoe het castingproces in elkaar zit.

820 BAZ

Handboek literatuuronderwijs 2005-2006 / (samensteller) Poldervaart, K., (samensteller) Smink, F. . - Amsterdam : Bulkboek, 2005. - 135 p. : ill., graf. - Met lit.opg., adressen en reg. - ISBN 90-75788-09-6

Het handboek vormt enerzijds het verslag van het symposium 'Dag van het literatuuronderwijs' dat op 5 november 2004 plaatsvond, anderzijds bevat het achtergrondinformatie over de onderwerpen die op die dag aan de orde kwamen. Het centrale thema van het symposium betrof 'Ik wil gelezen worden, Maar hoe? Over kennisoverdracht in het literatuuronderwijs'. Hoofdstukken: Kennisoverdracht in het literatuuronderwijs, Geschiedenis en literatuur, Literatuur in de basisvorming, Lezen in de tweede fase.

820 HAN

Digitaal vertellen I en II : handleiding Nederlands / van Loon, R.(samensteller), Warmer, M.(samensteller), Verberk, W.(samensteller), van Dixhoorn, F.(samensteller/redacteur) . - Hilversum : Teleac/NOT, 2005. - 2 dl. (23, 22 p.) : ill. + videoband ; 110 min. dvd (kopie van videoband) - I.s.m. De Waag Society en de Educatieve Faculteit Amsterdam.

Het project Digitaal vertellen bestaat uit 2 handleidingen. In Digitaal vertellen I leren leerlingen op een nieuwe en directe manier met kijk- en luistervaardigheden om te gaan aan de hand van clips van leeftijdgenoten. Daarnaast oefenen ze schrijfvaardigheden aan de hand van 'technieken' die aan de wereld van de film zijn ontleend. De leerlingen schrijven een persoonlijk verhaal dat zich leent voor het maken van een clip. De bijbehorende videoband bevat tien clips. Digitaal vertellen II bevat het

maken van een storyboard, de productie van een digitaal verhaal en een technische handleiding bij de productie. De lessenserie is bestemd voor de eerste drie leerjaren van het vmbo, maar ook geschikt voor de eerste leerjaren van havo en vwo.

<http://www.schooltv.nl/vertellen>

<http://www.eigenwijzer.nl/vertellen>

820 DIG

Overgangsliteratuur voor bovenbouwers? : een onderzoek naar het functioneren van de literaire adolescentenroman / de With, J. . - Amsterdam : Stichting Lezen, 2005. - 63 p. - Met lit.opg.
De literaire adolescentenroman is een betrekkelijk nieuw genre. Deze romans zijn verhalend van aard en dragen veel levenservaring aan. Dit onderzoek gaat in op de rol die dit genre kan spelen in het literatuuronderwijs. Op basis van een enquête onder havo- en vwo-leerlingen in de bovenbouw is vastgesteld dat een kwart van deze groep moeite heeft met de overstap naar volwassenenliteratuur: boeken voor volwassenen spreken hen niet aan en hun leesplezier neemt sterk af. De literaire adolescentenroman biedt leerlingen veel mogelijkheden tot identificatie en reflectie en een hoge mate van realisme en kan daardoor een vloeiende overgang van jeugdliteratuur naar volwassenenliteratuur bewerkstelligen.

820 WIT

Als jongeren lezen : longitudinaal empirisch onderzoek naar verband tussen ego-ontwikkeling en leesattitude-ontwikkeling bij adolescenten tussen 13 en 19 jaar en didactisch model voor reflectief lezen / Schlundt Bodien, W., Nelck- da Silva Rosa, F. . - Amsterdam : Stichting Lezen, 2005. - 59 p. - Met bijl. en lit.opg. - Publieksuitgave van academisch proefschrift.
Bevindingen van empirisch onderzoek naar de vraag of er verband bestaat tussen leesattitude en persoonlijkheidsontwikkeling. Bevat ook een didactisch model voor het aanleren van gedifferentieerde vormen van reflectie in relatie tot het lees- en literatuuronderwijs op scholen voor voortgezet onderwijs.

820 SCH

Literary response and attitude toward reading fiction / van Schooten, E.J. . - [S.l. : s.n.], 2005. - 172 p. : fig., tab. - Proefschrift Rijksuniversiteit Groningen. - Met lit.opg. en samenv. in het Nederlands.
In dit proefschrift worden de resultaten van vier kwantitatieve studies gepresenteerd. De studies betreffen de attitude ten aanzien van het lezen van fictie en de literaire respons van leerlingen in het voortgezet onderwijs. Van Schooten heeft onderzocht wat de attitude (houding) van leerlingen is ten opzichte van lezen, welke factoren het leesgedrag beïnvloeden en hoe leerlingen reageren op literatuur. Hij concludeert dat plezier in het lezen essentieel is om leerlingen aan het lezen te krijgen en te houden.

820 SCH

Teaching writing : craft, art, genre / Claggert, F., ... [et al.] . - Urbana, Ill. : NCTE, 2005. - X, 182 p. : fig. - Met lit.opg. en reg. - ISBN 0-8141-5250-3

A resource book for new and experienced teachers on teaching writing to children in the grades 7 to 12. It includes: research-based discussions on key issues; classroom-ready lessons; methods for incorporating poetry; examples of student work that illustrate teaching concepts; and an extensive bibliography of resources.

820 TEA

Literatuureducatie en leesbevordering : achtergronden, literatuur, lesmethoden, projecten en websites / Kommers, M-J.(hoofdredacteur), Cultuurnetwerk Nederland. Bureau Informatie &

Documentatie, Nicolaas, M. (auteur van inleiding) . - Utrecht : Cultuurnetwerk Nederland, 2005. - 60 p.

(Zicht op ...; 2005/3)

In het inleidende artikel gaat Martijn Nicolaas, medewerker literatuureducatie van Stichting Lezen, in op de vraag 'Wat gaat voor: literaire canon of leesplezier?'. Hij beschrijft allereerst de begrippen literatuureducatie, leesbevordering en leesomgeving. Daarna gaat hij in op de praktijk van literatuureducatie en leesbevordering in het basis- en voortgezet onderwijs. Na een schets van de organisaties die zich in Nederland bezighouden met leesbevordering, sluit hij af met enkele actuele onderwerpen zoals de literaire canon. Het uitgebreide literatuuroverzicht dat volgt na dit artikel bevat een selectie van publicaties over literatuureducatie en leesbevordering die aanwezig is het studieceterium van Cultuurnetwerk Nederland. Ten slotte volgt een selectie van projecten literatuureducatie en leesbevordering afkomstig uit het projectloket en een overzicht van websites. http://www.cultuurnetwerk.nl/producten_en_diensten/publicaties/pdf/zichtopliteratuureducatie.pdf
820 LIT

Boem Paukeslag : lessuggesties bij de Boekenweek 2006 : schrijvers en muziek / Nicolaas, M. (eindredacteur), Stichting Lezen, Bruijnooge, H., Stichting CPNB, Collectieve Propaganda voor het Nederlandse Boek, ... [et al.] . - Amsterdam : Stichting Lezen, 2005. - 35 p.

Lesmateriaal ontwikkeld rondom het thema van de Boekenweek 2006: BOEM PAUKESLAG, schrijvers en muziek. Bestemd voor literatuurlessen voor leerlingen in de Tweede Fase. Zeven aspecten over de wijze waarop in de Nederlandse literatuur over muziek wordt gesproken worden behandeld: Met muziek de omgeving uitbeelden; Op muzikles: het begin van een carrière!?!; Oude rock en hiphop, Zang en piano; Hoe word ik een succesvolle dj?; Wat hoor je in klassieke muziek?; en De dichter en de muziek.

820 BOE

Engaging media-savvy students : exploring multimodal literacies through popular culture and technology / NCTE, National Council of Teachers of English . - Illinois : NCTE, 2005. - Ongepag. : cassette + 5 onderdelen - Met lit.opg.

A self-study kit for teachers involved in media education. It offers a framework that can help media educators conceptualize their media teaching and design instruction more effectively. This inquiry-based model is based on the work of D. Buckingham, J. Sefton-Green and J.E. Fisherkeller. Contents: 1. Framing observations and questions; 2. Study group guidelines; 3. Online lesson plan links; 4. A notebook voor writers; 5. Literature - Popular Culture, edited by L. Reid; Plagiarism in the Information Age, edited by B.L. Wilcox; Youth Culture and Digital Media: New Literacies for New Times by Glynda A. Hull; Bold Books for Innovative Teaching: Show, Don't Tell: Graphic Novels in the Classroom by S. Weiner; Literacy by Design: Why Is All This Technology So Important? by J. Wilhelm; Continuing the Classroom Community: Suggestions for Using Online Discussion Boards by Vivian Jewell; Grouping Students at the Computer to Enhance the Study of British Literature by P. M. Marr; Teaching Television to Empower Students by D.B. Owen, C.L. P. Silet, and S.E. Brown; How Comic Books Can Change the Way Our Students See Literature: One Teacher's Perspective by R. Versaci; The Politics of Tel literacy and Adbusting in the Classroom by M. W. Curry-Tash; and Caught in the Web: Reading the Internet by J. Burke.

659 ENG

Children's comics / Helsby, W. . - 2005. - 2 dl. (110, versch. p.) : ill. - Met lit.opg. - ISBN 1-903663-20-2

This publication includes a teacher's guide and a set of classroom resources. It explores areas relevant to media studies such as: comics history, comic language, industries and institutions,

audiences and media effects, representation, and superheroes and naughty kids - the history and appeal of Superman, Batman and Dennis the Menace. Suitable for students from the age of 14.
820 HEL

Van Floortje Bloem naar Inni Wintrop : zes stadia van literaire ontwikkeling / Witte, Th. . - [S.l.] : [s.n.], 2005. - 23 p. : fig., tab. - Met lit.opg. en bijl.

In dit artikel wordt een aanzet gegeven voor een curriculum voor het literatuuronderwijs in het studiehuis. De kern hiervan wordt gevormd door zes competentieprofielen die zes oplopende niveaus van literaire competentie in het studiehuis beschrijven. Deze profielen leggen een empirische basis voor een gestructureerd curriculum waarin niet alleen gedifferentieerd wordt naar competenties, maar ook naar complexiteit van boeken en opdrachten. De gedifferentieerde profielen, boekenlijsten en verdiepingsopdrachten zijn gebaseerd op de praktijkkennis van docenten Nederlands. Auteur pleit, ter ondersteuning van docenten, voor een website waarin letterkundige en didactische informatie gegeven wordt over boeken, opdrachten en lesactiviteiten.

820 WIT

De kunstvakken en de canon / Haanstra, F. . - [S.l.] : [s.n.], 2005. - 4 p. - Verkorte versie verschenen in tijdschrift: Nieuwsbrief Kunsten '92 (2005)31 (sept. 4-6 p.)

Eind augustus 2005 is de commissie Van Oostrom geïnstalleerd die een culturele canon voor het onderwijs aan kinderen van vier tot achttien jaar gaat ontwikkelen op het gebied van onder andere literatuur, geschiedenis en kunst. Maar is zo'n canon eigenlijk wel nodig voor de kunstvakken in het primair en voortgezet onderwijs? Folkert Haanstra, lector Kunst- en cultuureducatie aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, vindt van niet en licht dit toe.

008 HAA

Studiedag poëzie & onderwijs / (projectleider) Buerman, R., Stichting Lezen, (projectleider) Terryn, D., CANON, Cultuurcel Departement Onderwijs . - Brussel : CANON Cultuurcel [etc.], 2005. - 76 p. Verslag van de studiedag poëzie & onderwijs van 12 januari 2005 in Brussel. Aan de orde kwam o.a. poëzie en beeldende kunst, dans en film. Met tips en lesvoorbeelden.

820 STU

Overgangsliteratuur voor bovenbouwers? : een onderzoek naar het functioneren van de literaire adolescentenroman / de With, J. . - [S.l.] : [s.n.], 2005. - 2 dl. (71, 35 p.) : - Met lit.opg. en bijl. - Bevat onderzoeksverslag en bijlagenboekje.

De literaire adolescentenroman is een betrekkelijk nieuw genre. Deze romans zijn verhalend van aard en dragen veel levenservaring aan. Dit onderzoek gaat in op de rol die dit genre kan spelen in het literatuuronderwijs. Op basis van een enquête onder havo- en vwo-leerlingen in de bovenbouw is vastgesteld dat een kwart van deze groep moeite heeft met de overstap naar volwassenenliteratuur: boeken voor volwassenen spreken hen niet aan en hun leesplezier neemt sterk af. De literaire adolescentenroman biedt leerlingen veel mogelijkheden tot identificatie en reflectie en een hoge mate van realisme en kan daardoor een vloeiende overgang van jeugdliteratuur naar volwassenenliteratuur bewerkstelligen.

820 WIT

Dichter bij kunst : poëzie in de museumeducatie voor jongeren? / Lootens, J. . - [S.l.] : [s.n.], 2005. - 147-172 p. - In: tijdschrift Socia-cahier (2005)2(febr.). - Scriptie Artevelde Hogeschool Gent, Sociaal-cultureel werk. - Met lit.opg. en web-adressen.

Onderzoek naar aanleiding van een stageproject waarbij een poëzieworkshop uitgangspunt vormde om ook secundaire scholen te bereiken bij educatieve activiteiten van een museum. De hoofdvragen die in deze scriptie belicht worden zijn: 1. Kan het benaderen van beeldende kunst via poëzie meer of

een andere betekenis geven aan het beeldende kunstwerk? 2. Biedt poëzie nieuwe mogelijkheden aan de museumeducatie van jongeren?

069 LOO

2006

De relatie tussen literatuur lezen en creatief schrijven / Janssen, T., UvA, Universiteit van Amsterdam. Instituut voor de Lerarenopleiding, Broekkamp, H., Smallegange, M. . - Amsterdam : Stichting Lezen, 2006. - 70 p. : tab., graf. - Met bijl. en lit.opg. - ISBN 90-75870-35-3 (Leren interpreteren van literaire teksten in het studiehuis)

Deze publicatie bestaat uit twee deelstudies. In de eerste deelstudie is onderzoek gedaan naar de creatieve schrijfvaardigheid van sterke en zwakke literatuurlezers. Daarbij is gekeken naar Nederlandse en Vlaamse leerlingen uit het vijfde leerjaar van het voortgezet of secundair onderwijs. Dit is aangevuld met een exploratief onderzoek onder volwassen lezers. In de tweede deelstudie komt de vraag naar de literaire leesvaardigheid van sterke en zwakke creatieve schrijvers aan bod. Aan deze tweede deelstudie namen Nederlandse leerlingen uit het vijfde leerjaar van het vwo deel.

http://www.lezen.nl/files.php?file_id=296

820 JAN

De jonge jury 2007 / Stichting Lezen . - Amsterdam : Stichting Bulkboek, 2006. - 2 dl. (15, 52 p.) : ill. + affiche - Totale project bestaat uit een magazine, een handleiding voor het onderwijs en een affiche. - Jonge Jurymagazine is een uitgave van Kidsweek i.s.m. Bulkboek en Stichting Lezen. De Jonge Jury is een leesbevorderingsproject voor jongeren in klas 1 t/m 3 van het voortgezet onderwijs. Het is een campagne die jongeren uitdaagt jeugdboeken uit het jaar ervoor te lezen en daaruit het mooiste boek te kiezen. De vijf boeken die de meeste stemmen krijgen, worden genomineerd voor de Prijs van de Jonge Jury. Het Jonge Jury-lespakket bestaat uit een magazine, een handleiding voor het onderwijs en een affiche. Het magazine bevat interviews met auteurs, beschrijvingen van boeken, thema-artikelen en leestips van jongeren zelf. De handleiding geeft informatie over de opzet van de Jonge Jury en biedt concrete suggesties en tips voor integratie van de Jonge Jury in de lessen fictie. Op het affiche staan afbeeldingen van 15 kerntitels. De website bevat ondersteunend lesmateriaal.

<http://www.jongejury.nl>

820 JON

Lof der zotheid : scherts, satire en ironie : lessuggesties bij de Boekenweek 2007 : humor in de literatuur / Bruijnooge, H., Stichting Lezen(coördinator), ... [et al.], Stichting CPNB, Collectieve Propaganda voor het Nederlandse Boek(coördinator), (eindredacteur) Herben, B. . - Amsterdam : Stichting Lezen, 2006. - 35 p.

Lesmateriaal ontwikkeld rondom het thema van de Boekenweek 2007: humor. Bestemd voor literatuurlessen voor leerlingen in de Tweede Fase.

820 LOF

Kruistocht in spijkerbroek : vmbo, havo/vwo / Kraaijeveld, R. . - Utrecht [etc.] : ThiemeMeulenhoff, 2006. - 4 dl. : ill. + dvd - Bevat leerlingenkatern vmbo, leerlingenkatern havo/vwo, docenthandleiding vmbo en docenthandleiding havo/vwo.

(Projectkaternen; Op niveau onderbouw)

Vakoverstijgend project bij de film en het boek Kruistocht in spijkerbroek van Thea Beckman. Geschikt voor Nederlands, geschiedenis en het leergebied Kunst en cultuur. Het project bestaat uit 3 onderdelen: kennismaking met het boek en de film, het proces rond het verfilmen van een boek; opdrachten over het leven in de middeleeuwen zoals muziek en dans, sport en spel, reizen en

gezondheid. De dvd bevat 10 educatieve filmpjes ter ondersteuning van het project. Bedoeld voor de onderbouw van vmbo en havo/vwo.

701 PRO

Lesbrief [poëzie] voor de docenten van de onderbouw voortgezet onderwijs / van Hest, J., School der Poëzie . - [S.I.] : School der Poëzie, 2006. - Ongepag.

De lesbrief bestaat uit drie gedeelten: een poëzieles verdeeld in 16 stukjes, twee aanvullende opdrachten voor individuele leerlingen en gedichten.

820 HES

Kamishibai : de magie van het vertelkastje / Wanrooij, K. . - Leidschendam : Biblion, 2006. - 127 p. : ill. - Met lit.opg. en bijl. - ISBN 90-5483-530-3

Informatie over de achtergrond en de werking van het vertelkastje, de platen en tekentechnieken, de vertel- en wegtrektechnieken, diverse educatieve toepassingen voor grote en kleine kinderen en een vergelijking met andere media zoals prentenboeken en de televisie. Het boek bevat talrijke illustraties en ook een handige werkbeschrijving voor het zelf maken van een vertelkastje.

820 WAN

Stormbreaker : lesmateriaal / Swart, Y., Stichting Lezen, (eindredacteur) Nicolaas, M., ... [et al.] . - Amsterdam : Clavis uitgeverij , 2006. - 3 dl. (6, 8, 188 p.) + dvd - Boek: Stormbreaker / A. Horowitz. - Amsterdam : Clavis Uitgeverij, 2006. - ISBN 978 90 5016 494 3.

Lesmateriaal ontwikkeld naar aanleiding van de bioscoopfilm 'Stormbreaker'. De film is gebaseerd op de boeken uit de Alex Ridersere van Anthony Horowitz. Bestemd voor leerlingen van het vmbo onderbouw. Het lesmateriaal gaat op verschillende manieren in op de vraag hoe je van een boek een film maakt en bestaat uit: een docentenhandleiding, leerlingenmateriaal, een filmeditie van het boek en een dvd met fragmenten uit de film en een videogame.

791 SWA

Leeskunstsst... = Versterking relatie literatuureducatie-CKV1 / Käss, M.(projectleider) . - Amsterdam : Stichting Lezen, [2006]. - Ongepag. : ill. + cd-rom - In samenw. met de projectgroep Cultuur & School van het ministerie van OCW.

Negen ckv-projecten, waarbij literatuur een grote rol speelt. De projecten, gestart in het schooljaar 2005-2006, zijn uitgevoerd door scholen verspreid over heel Nederland. Het zijn voorbeeldprojecten die andere scholen kunnen inspireren bij het eigentijds vormgeven van literatuureducatie. Bij elk project wordt een korte beschrijving gegeven, de naam van school en project, de contactpersoon en de website van de school.

820 LEE

Lesbrief [poëzie] voor de docenten bovenbouw havo/vwo / van Hest, J., School der Poëzie, Beentjes, G.(medewerker) . - [S.I.] : School der Poëzie, 2006. - Ongepag.

De lesbrief bestaat uit drie gedeelten: een poëzieles verdeeld in 14 stukjes, drie aanvullende opdrachten voor individuele leerlingen en gedichten.

820 HES

Lesbrief [poëzie] voor de docenten bovenbouw vmbo / van Hest, J., School der Poëzie, Brooijmans, J.(medewerker) . - [S.I.] : School der Poëzie, 2006. - Ongepag.

De lesbrief bestaat uit drie gedeelten: een poëzieles verdeeld in 16 stukjes, twee aanvullende opdrachten voor individuele leerlingen en gedichten.

820 HES

Observational learning in Cultural and Arts Education : effects on students' creative processes, products and motivation in creative writing and visual arts : proposal for a PhD study (2006-2010) / Janssen, T., UvA, Universiteit van Amsterdam. Instituut voor de Lerarenopleiding, Rijlaarsdam, G. . - Amsterdam : ILO, 2006. - 15 p.

(Leren interpreteren van literaire teksten in het studiehuis)

The background of this study is formed by the introduction of a new arts program (CKV) in the final grades of Dutch secondary education. The study aims to contribute to the development of CKV, by testing a learning arrangement, designed to support students in art making and in reflecting on their own and others' art making. In the learning arrangement, students learn by observing peer models who perform creative writing and visual creative tasks. The effects of observational learning will be studied on students' creative processes, products, knowledge and motivation, in three experiments. Participants are 16-year old students (11th grade). It will be examined which learning arrangement is more beneficial to students' creativity; observing peer models versus guided practicing, observing with or without model-observer similarity in competence, and observing with high or low task autonomy.

820 JAN

Literatuuronderwijs vergeleken : een empirisch onderzoek onder leerlingen naar literatuuronderwijs op drie verschillende scholen / Kok, F.K. . - [S.l.] : [s.n.], 2006. - 127 p. - Met lit.opg. en bijl. - Doctoraalscriptie Universiteit Utrecht, Faculteit der Letteren, Master Literatuurwetenschap.

In deze scriptie wordt getracht een antwoord te vinden op de vraag: 'zijn er verschillen te zien wat betreft leesattitude tussen leerlingen op drie verschillende scholen, te weten Keizer Karel College (Amstelveen), KSG de Breul (Zeist) en Christelijk Lyceum (Veenendaal), met elk een andere invulling van het literatuuronderwijs in de Tweede Fase'? Is hieruit een conclusie te trekken voor wat betreft de voortzetting van GLO (Geïntegreerd literatuuronderwijs), met oog op de vernieuwingen die in augustus 2007 ingevoerd zullen worden? Om een goed inzicht te krijgen in de ervaringen van de leerlingen met de verschillende methoden van onderwijs is een empirisch onderzoek gehouden onder Vwo 4 en Vwo 6 leerlingen van de drie scholen.

820 KOK

Over smaak valt te twisten : een onderzoek naar de canon in methodes voor literatuuronderwijs Nederlands in de tweede fase / Rowaan, W. . - [S.l.] : [s.n.], 2006. - 94 p. : tab. - Met lit.opg. en bijl. - Afstudeerproject Universiteit Utrecht Master Nederlandse taal en cultuur.

Een (beperkt) vervolg op het promotieonderzoek van Jozien Moerbeek uit 1998 over de canonvorming in het literatuuronderwijs Nederlands in Nederland en Vlaanderen in het schooljaar 1992/1993. In het onderzoek 'Over smaak valt te twisten' onderzoekt Rowaan de canon van een tiental methodes voor Nederlands literatuuronderwijs vanaf het schooljaar 1998/1999. Zij gaat hierbij niet in op het verschil tussen Nederland en Vlaanderen of op de canon van docenten en leerlingen.

820 ROW

Kruipen in kaders : een communicatietheoretisch pleidooi voor literatuuronderwijs vanuit de leerling / Jonker, A. . - [S.l.] : [s.n.], 2006. - 70 p. - Met lit.opg. en bijl. - Scriptie Universiteit van Amsterdam, Studierichting Moderne Nederlandse Letterkunde.

Scriptie over het literatuuronderwijs in Nederland. De hoofdvraag luidt als volgt: 'Hoe is de discussie over legitimering en aanpak van het literatuuronderwijs de afgelopen twintig jaar verlopen?' Daarbij wordt ingegaan op de kloof tussen de leraar en literatuur enerzijds en de leerling anderzijds, gezien vanuit een communicatietheoretisch perspectief. Een vijftal praktijksituaties wordt beschreven en er worden suggesties gedaan voor de toekomst van het literatuuronderwijs.

820 JON

Marokkaans-Nederlandse literatuur en identificatie : een receptieonderzoek onder jongeren / Kol, E.R. . - [S.l.] : [s.n.], 2006. - 147 p. : tab., graf. - Met lit.opg en bijl. - Scriptie Vrije Universiteit Amsterdam, Faculteit der Letteren, Communicatie- en Informatiewetenschappen.

Deze studie is een empirisch lezersonderzoek naar de receptie van Marokkaans-Nederlandse letterkunde onder middelbare scholieren van diverse afkomst. In het onderzoek worden drie groepen onderscheiden: Nederlandse leerlingen, Marokkaanse leerlingen en leerlingen van overige nationaliteiten. Onderzocht wordt of de culturele herkomst van de jongeren invloed heeft op de literatuurreceptie en wat hierbij de rol is van identificatiemogelijkheden. Daarnaast wordt achterhaald of de jongeren de Marokkaans-Nederlandse literatuur kennen.

820 KOL

Living voices : multicultural poetry in the middle school classroom / Wood, J.R. . - Urbana, Ill. : NCTE, 2006. - XV, 119 p. : fig., ill., tab. - Met lit.opg. en bijl. - ISBN 0-8141-3017-8

Middle school students often find studying poetry to be a fearful and frustrating experience. This teacher's resource helps students to overcome their fears and to introduce them to a kind of literacy they can get excited about. Because 'traditional' poets may seem inaccessible to students, the author focuses on the poetry of three living poets - Nikki Giovanni, Li-Young Lee, and Pat Mora. These poets are not only still living and writing, but they also have cultural backgrounds that parallel many of the lives of our students. Through easy-to-follow lesson plans, the work of these contemporary multicultural poets demonstrates key concepts such as symbolism, personification, characterization, and theme. The lessons have been teacher-tested in middle school classrooms and are designed to encourage students to take ownership of their learning.

820 WOO

Writing with families : strengthening the home/school connection with family scribe groups / Arthur Kelly, S., (auteur van voorwoord) LeMahieu, P.G. . - Gainesville, FL : Maupin House, 2006. - XI, 116 p. : ill. - ISBN 978-0-929895-66-6

In this book the author describes a project that engages parents by involving them in their children's writing lives, by asking them to serve as critical readers of their children's work, and by having them contribute to the writing conversation through their own work. He describes how the project was conceived, organized, and carried out. He also presents and analyzes parents' and students' responses to these new roles and relationships and suggests how a family writing group can be used as a valuable part of the educational process in schools.

820 KEL

2007

Ga met een blauw paard dwars door de hoogste bergen : een leerlijn poëzie schrijven en lezen voor het voortgezet onderwijs / Ebbers, D., Steeghs, T. . - Enschede : SLO, 2007. - 133 p. : tab., ill. - Met lit.opg. en bijl.

Deze publicatie is een leerlijn poëzie schrijven en lezen voor het voortgezet onderwijs (onderbouw en bovenbouw, van praktijkonderwijs tot en met vwo) zoals ontwikkeld op de Johan de Witt Scholengroep in Den Haag. Daarnaast bevat de publicatie een aantal voorbeelden uit andere leerlijnen en aanbod op poëziegebied van onder meer School der Poëzie en Doe Maar Dicht Maar. De leerlijn van de Johan de Witt Scholengroep beschrijft hoe leerlingen zich via verschillende schrijf- en leesniveaus kunnen ontwikkelen. Met uitgebreide toelichtingen op didactiek en organisatie en met doelstellingen. Ook zijn veel lessuggesties opgenomen.

820 EBB

Lezen in de lengte en lezen in de breedte : de doorgaande leeslijn in wetenschappelijk perspectief / (redacteur) Schram, D., (redacteur) Raukema, A-M. . - Delft : Eburon, 2007. - 298 p. : fig., tab. - Met lit.opg. - Cop. 2006. - ISBN 978-90-5972-135-7

(Stichting Lezen reeks; 7)

Bundeling van de bijdragen aan het congres 'Lezen in de lengte en lezen in de breedte' dat Stichting Lezen in samenwerking met de faculteit Letteren van de Universiteit Utrecht en de Vrije Universiteit Amsterdam organiseerde. Lezen in de lengte staat daarbij voor het longitudinale perspectief: hoe raken kinderen vertrouwd met lezen en hoe kun je dit bevorderen? Sluit de situatie thuis aan op de kinderopvang en de basisschool? En hoe verloopt de overgang naar het voortgezet onderwijs? Lezen in de breedte verwijst naar de relatie tussen lezen en andere vormen van vrijetijdsgedrag. De congresbundel bevat een overzicht van recent wetenschappelijk onderzoek, waarbij steeds aandacht wordt besteed aan de betekenis van de resultaten voor de praktijk van leesbevordering.

820 LEZ

Handboek literatuuronderwijs 2007-2008 / (samensteller/redacteur) van Erve, I., (samensteller/redacteur) Vlaming, H., (eindredacteur) Brus, E. . - Rotterdam : Bulkboek, 2007. - 144 p. : ill. - Met lit.opg., adressen en reg. - ISBN 978-90-75788-10-5

Het handboek vormt enerzijds het verslag van het symposium 'Dag van het literatuuronderwijs' dat op 1 november 2006 plaatsvond, anderzijds bevat het achtergrondinformatie over de onderwerpen die op die dag aan de orde kwamen. Het centrale thema van het symposium betrof 'Een sterk verhaal. Over kracht en macht van verhalen, werkelijkheid en fictie, lezen als herkenning en verkenning.' Hoofdstukken: De waarheid wil gezegd worden; Een fraaie verzameling maatstaven; Literatuur in alle soorten en maten; Literatuur doen! Ook wordt ingegaan op de canon en visuele geletterdheid. Met dit handboek wordt getracht een beeld te geven van actuele en toekomstige ontwikkelingen in het literatuuronderwijs.

820 HAN

De jonge jury 2008 / Stichting Lezen . - Rotterdam : Stichting Bulkboek, 2007. - 2 dl. (31, 52 p.) : ill. + affiche dvd ; 10 min. - Totale project bestaat uit een magazine, een handleiding voor het onderwijs en een affiche. - Jonge Jurymagazine is een uitgave van Kidsweek i.s.m. BulkBoek en Stichting Lezen. De Jonge Jury is een leesbevorderingsproject voor jongeren in klas 1 t/m 3 van het voortgezet onderwijs. Het is een campagne die jongeren uitdaagt jeugdboeken uit het jaar ervoor te lezen en daaruit het mooiste boek te kiezen. De vijf boeken die de meeste stemmen krijgen, worden genomineerd voor de Prijs van de Jonge Jury. Het Jonge Jury-lespakket bestaat uit een magazine, een handleiding voor het onderwijs en een affiche. Het magazine bevat interviews met auteurs, beschrijvingen van boeken, thema-artikelen en leestips van jongeren zelf. De handleiding geeft informatie over de opzet van de Jonge Jury en biedt concrete suggesties en tips voor integratie van de Jonge Jury in de lessen fictie. Op het affiche staan afbeeldingen van 15 kerntitels. De website bevat ondersteunend lesmateriaal. De dvd geeft een terugblik op de Dag van de Jonge Jury 2007. Jongeren komen zelf aan het woord over lezen, boeken en schrijvers.

<http://www.jongejury.nl>

820 JON

Teaching literacy through art : final report : synthesis of 2004-05 and 2005-06 studies / Randi Korn & Associates . - Alexandria, VA : Randi Korn & Associates, 2007. - 164 p. : tab. - Met lit.opg. en bijl.

This report presents findings from the 2004-06 'Teaching Literacy Through Art' research study of the 'Learning Through Art' program (LTA) for the Guggenheim Museum in New York. The Guggenheim Museum received a three-year grant to study the impact of the LTA program on students in the New York city public school system. This research explores the link between art education and the development of critical thinking and literacy skills, and finds that many of the skills students develop

when looking at a work of art, are transferred to the act of interpreting a written text as well. This is the final report of the study, and it synthesizes data from both the 2004-05 and 2005-06 school years.

701 TEA

Laat ze strips lezen! : informatie en suggesties voor school, thuis en bibliotheek / Cumps, J., Morissens, K. . - Leuven [etc.] : Acco, 2007. - 192 p. - Met lit.opg. en reg. - ISBN 978-90-334-6592-5

In 'Laat ze strips lezen!' willen de auteurs aan leerkrachten en docenten van het secundair en hoger onderwijs (onder meer in de lerarenopleidingen) aan de hand van korte essays met bijbehorende tips en opdrachten aantonen dat er veel meer in strips zit dan op het eerste gezicht gedacht wordt.

820 CRU

Lang leve de literatuur! : inspirerende projecten van het landelijk netwerk consulenten literatuur / (redacteur) Kleijn, P., (redacteur) Nicolaas, M., (redacteur) Valk, M., (auteur van voorwoord) Meinderts, A. . - [Amsterdam] : Stichting Lezen, 2007. - 53 p. : ill. - Uitg. i.s.m. de Kunstconnectie en het landelijk netwerk consulenten literatuur.

Een selectie van succesvolle literaire projecten voor het primair onderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs. De beschreven projecten zijn ontwikkeld door literair consulenten in de Centra voor de Kunsten. Alle domeinen van literatuureducatie - schrijven, vertellen/voordragen, lezen, literatuur beschouwen en presenteren - komen aan bod.

820 LAN

Examenisen havo-vwo : nieuwe stijl 2007 / (redacteur) Kreeft, H.P.J., (redacteur) Melissen, M. . - Alphen aan den Rijn : Kluwer, 2007. - 762 p. : tab. - ISBN 978-901304956-5

Bevat alle examenprogramma's vwo en havo zoals ze op 1 augustus 2007 in leerjaar 4 van kracht zijn geworden. Tevens zijn opgenomen de syllabi voor het centraal examen die voor het eerst van toepassing zijn op de centrale examens havo van 2009 en vwo van 2010.

[NA] 371 EXA

Van Odyssee naar Odysseus : CKV/KCV thema bij de voorstelling Odysseus naar Homeros / Verheij, H., Veenman, S., Koning, H. . - Leeuwarden [etc.] : Eisma Edumedia [etc.], 2007. - 64 p. - Uitg. i.s.m. Toneelgroep De Appel. - ISBN 978-90-8771-095-8

Themaboekje voor leerlingen CKV/KCV bij de negen uur durende voorstelling 'Odysseus' van Toneelgroep De Appel. Allereerst wordt een overzicht van de avonturen van Odysseus, zoals beschreven in de Odyssee, gegeven. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de figuur van Odysseus buiten de Odyssee, zoals die in latere klassieke tijd in bronnen vermeld staat. Ook komen vragen aan de orde als 'Wat is een held?', 'Hoe gaat een volk om met vreemdelingen?', 'Wat voelen oorlogsveteranen die terugkomen van een missie?' en 'Wat betekent gastvrijheid?'. Het laatste deel besteedt aandacht aan één van de meest kenmerkende eigenschappen van Odysseus: zijn veellustigheid. Tenslotte is er een namenlijst opgenomen van personen en plaatsen uit de Odyssee.

792 VER

Leeskunstsst... [dvd] : landelijke presentatie 13 juni 2007 / Käss, M.(projectleider) . - Amsterdam : Stichting Lezen, 2007. - In samenw. met de projectgroep Cultuur & School van het ministerie van OCW.

Elf ckv-projecten, waarbij literatuur een grote rol speelt. De projecten, uitgevoerd door scholen verspreid over heel Nederland, zijn voorbeeldprojecten die andere scholen kunnen inspireren bij het

eigentijds vormgeven van literatuureducatie. In korte presentaties van vijf minuten laten de scholen zien hoe ze in het schooljaar 2006-2007 vorm hebben gegeven aan de relatie literatuur - ckv.
[DV] 820 LEE

Wereldliteratuur in het curriculum : een onderzoek naar de praktijk van literatuur als onderdeel van culturele en kunstzinnige vorming (CKV) / Hermans, M. . - Amsterdam : Stichting Lezen, 2007. - 77 p. : fig., tab. - Met lit.opg. en bijl.
Een onderzoek naar de plek van literatuur als kunstdiscipline binnen ckv1. Uit het onderzoek blijkt dat wereldliteratuur vaak wel deel uitmaakt van ckv1, maar dat het aandeel klein is en de invulling per docent verschilt. In lesmethodes voor ckv1 krijgt literatuur over het algemeen geen belangrijke plaats toegekend en wordt vrij traditioneel ingevuld. Vooral de westerse literatuur komt aan bod, aandacht voor niet-westerse literatuur is er nauwelijks. Op ruim de helft van de scholen is er sprake van een overkoepelende vorm van literatuuronderwijs Nederlands en de moderne vreemde talen. Ckv is over het algemeen geen vast onderdeel van deze geïntegreerde aanpak.
820 HER

Poëzie in het beeldonderwijs : een vakoverschrijdend zoeken / Van Gasse, L. . - [S.l.] : [s.n.], 2007. - 32 p. - Scriptie Hogeschool Antwerpen. Departement Lerarenopleiding en Sociaal werk. Aggregatie Beeldende Kunst.
Onderzoek naar het vakoverschrijdend werken met poëzie in het beeldonderwijs, gericht op leerlingen van 12 tot 18 jaar. In het eerste deel komen redenen aan bod waarom poëzie een relevant element in het onderwijs kan zijn. De auteur begint met de psychologische ontwikkeling die jongeren doormaken en de opvoedkundige waarde die poëzie kan hebben. In het tweede hoofdstuk komt de poëzie binnen het beeldonderwijs aan de orde. Hierin wordt ingegaan op de zogenaamde 'anders geletterdheid' van de hedendaagse jongeren. Tot slot worden enkele concrete voorbeelden aangehaald van hoe poëzie in te passen is binnen de lespraktijk, zoals projecten als Plint, Poëzie in Beweging, Dicht/Vorm, Poetry in Motion.
820 VAN

Verhalen verbinden : ruimte voor vertellen op school / van der Harst, A., van den Berg, B., Fortuin-van der Spek, C., (medewerker) Gersie, A., (eindredacteur) van den Berg, F. . - 2e dr. . - Amersfoort : CPS, 2007. - 172 p. : ill. - Met lit.opg. - ISBN 978-90-6508-568-9
Dit boek wil de kunst van het vertellen als instrument voor het delen van ervaringen weer terugbrengen in de school. In de eerste twee hoofdstukken wordt de lezer wegwijs gemaakt in de wereld van vertellen en verhalen met behulp van theorie, praktijkvoorbeelden en verhalen en gedichten. In hoofdstuk drie, vier en vijf komen drie soorten verhalen aan de orde: persoonlijke, fictieve en overgeleverde verhalen. Deze hoofdstukken zijn geordend rond een aantal thema's die belangrijk zijn in de persoonlijke ontwikkeling van kinderen, jongeren en volwassenen. In het zesde hoofdstuk staat centraal hoe het eigen 'verhalend vermogen' verder ontwikkeld kan worden. Het boek sluit af met een essay van Alida Gersie, waarin het voorafgaande verder uitgewerkt wordt. Het boek is geschikt voor leraren uit het voortgezet onderwijs, het beroepsonderwijs en de bovenbouw van het primair onderwijs.
820 HAR

The Hip-hop education guidebook = The H2Ed guidebook -- : a sourcebook of inspiration & practical application : Volume 1 / (samensteller/redacteur) Runell, M., (samensteller/redacteur) Diaz, M., (auteur van voorwoord) Kirkland, D. . - New York : Hip-Hop Association Inc., 2007. - 246 p. : ill., tab. - Met lit.opg. - ISBN 978-0-6151-4262-3
This book shows different ways in which hip-hop can be used as an educational tool. It was conceived as part of the Hip-hop Association's Education initiative (H2Ed.) The lessons are all actual lesson plans

that have been used across the United States and Canada. Some of the lessons contain considerable background information on the artists or subject matter, while other lessons are more general. The age levels vary from 5th to 12th grades. The position papers are meant to frame the issues from various perspectives including scholarly research and practical applications.

785 HIP

Creating meaning through literature and the arts : an integration resource for classroom teachers / Cornett, C.E. . - 3rd ed. . - Upper Saddle River, NJ : Pearson Education, 2007. - 434 p. : ill. - 1st ed.: 1999. - Met lit.opg., bijl. en reg. - ISBN 0-13-171878-9

This resource contains proven techniques for integrating literature, art, music, drama and dance into daily classroom instruction. Complete with research-based examples, authentic teacher stories, and strategies for integration. It addresses INTASC standards, assessment and differentiated instruction throughout. It shows ten ways to integrate the arts using the Arts Integration Blueprint presented in the book.

701 COR

Regen kun je ruiken : poëzie in beeld / (samensteller) van Riel, G., (samensteller) Geerds, H., (auteur van voorwoord) Vlaming, C. . - 2e dr. . - Amersfoort : NZV, 2007. - 48 p. : ill. - 1e dr.: 2006. - ISBN 978-90-6986-292-7

In 'Regen kun je ruiken' zijn twintig schilderijen en gedichten opgenomen van leerlingen van De Schakel/De Spanker, een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs in Kampen. Op deze school wordt veel aandacht besteed aan cultuureducatie. Met een eigen atelier en een poëzieklas wordt gezocht naar manieren om met elkaar en met jezelf te communiceren.

701 REG

2008

Lezen in het VMBO : onderzoek - interventie - praktijk / (redacteur) Schram, D., (auteur van voorwoord) Meinderts, A. . - Delft : Eburon, 2008. - 307 p. : tab. - Met lit.opg. - ISBN 978-90-5972-243-9

(Stichting Lezen reeks; 11)

In deze bundel geven verschillende onderzoeken samen een beeld van het lezen in het vmbo. Aan bod komen onder andere onderzoek naar het algemene leesgedrag van vmbo-leerlingen, naar de organisatie van het vmbo-onderwijs waar het lezen betreft en naar leesprocessen en tekstbegrip bij het lezen van zowel fictie als zakelijke teksten. Daarnaast is er onderzoek dat zich richt op effecten van interventieprojecten als De Jonge Jury en Bazar. Tot slot wordt er ook een totaaloverzicht gegeven van het onderzoek dat verricht is naar lezen en leesgedrag van vmbo-leerlingen.

820 LEZ

The genre theory : teaching, writing, and being / Dean, D. . - Urbana, Ill. : NCTE, 2008. - 119 p. - Met lit.opg. en reg. - ISBN 978-0-8141-1841-2

Genre theory synthesizes theory and research about genres and provides applications that help teachers to teach high school writing. Knowledge of genre theory helps them to challenge assumptions that good writing is always the same, make important connections between reading and writing, eliminate the writing product/process dichotomy, outline ways to write appropriately for any situation, supply keys to understanding the unique requirements of testing situations and offer a sound foundation for multimedia instruction. The activities mentioned in this book can be modified for a broad variety of grade levels and student interests.

820 DEA

Literatuurgeschiedenis op de havo / (eindredacteur) Rooijackers, P., (eindredacteur) Graus, J., Koek, M., ... [et al.] . - Bussum : Vereniging van Leraren in Levende Talen, 2008. - 48 p. : ill. - Special bij het tijdschrift Levende Talen. - ISBN 9789081028820

(Levende Talen tijdschrift)

Literatuurgeschiedenis heeft met ingang van de Vernieuwde Fase weer verplicht een plaats gekregen in de eindtermen van het schoolvak Nederlands voor de havo bovenbouw. Deze bundel bestaat uit lesideeën en beschouwingen over de mogelijkheden en moeilijkheden van literatuurgeschiedenis op de havo. Bevat drie delen. Het eerste deel bevat vooral op de lespraktijk gerichte artikelen en in het tweede deel staan meer theoretisch georiënteerde artikelen. Het derde deel gaat kort in op de mogelijkheden om oudere literatuur op het vmbo aan te bieden.

820 LIT

Lees mij! / (auteur van idee) Raes, S., NIF, Nederlands Instituut voor Filmeducatie, (auteur van begeleidend materiaal) Klaassen, J., Stichting Lezen, (coördinator) Wiebenga, F., Viewpoint Productions, (eindredacteur) Hoekstra, E. . - Utrecht : NIF, 2008. - 2 dl. (ongepag.) + dvd - Met bijl. - Bevat leerlingenreader en docentenhandleiding.

Lees mij! is een serie lessen om jongeren te stimuleren uitdrukking te geven aan hun leeservaringen en om te zetten in een persoonlijk beeld. Aan de hand van de website www.leesmij.nu leren jongeren over kernbegrippen zoals thema, stijl en plot, die zij kunnen gebruiken om hun eigen leeservaring om te zetten in beeld. Op de site staan korte persoonlijke filmpjes over boeken van verschillende filmmakers. De dvd bevat 3 filmpjes. Doelgroep: bovenbouw havo/vwo. Het lesmateriaal sluit aan bij de kerndoelen en eindtermen van CKV en Nederlands.

<http://www.leesmij.nu>

820 RAE

Het oog van de meester : een onderzoek naar de literaire ontwikkeling van havo- en vwo-leerlingen in de tweede fase van het voortgezet onderwijs / Witte, Th. . - Delft : Eburon, 2008. - 611 p. : fig., graf., tab. - Met lit.opg. en bijl. - Cop. Stichting Lezen. - Proefschrift Rijksuniversiteit Groningen. - Met samenv. in het Engels. - ISBN 978-90-5972-246-0

(Stichting Lezen reeks; 12)

Waarom moet je lezen wat je nog niet kunt begrijpen? Deze vraag ligt ten grondslag aan dit onderzoek en duidt de problemen in het literatuuronderwijs. Deze zijn enerzijds didactisch en anderzijds maatschappelijk van aard. Het didactische probleem is dat er weinig bekend is over het literaire ontwikkelingsproces van havo- en vwo-leerlingen. Hierdoor sluiten de aangereikte en soms verplichte boeken vaak niet aan bij de leerlingen. Het maatschappelijke probleem is dat het literatuuronderwijs in de media regelmatig ter discussie staat en er getwijfeld wordt aan de taak leerlingen voldoende literaire bagage mee te geven. Er is echter weinig onderzoek bekend over de concrete resultaten van het literatuuronderwijs op havo en vwo. De auteur beschrijft niet alleen hoe het literaire ontwikkelingsproces bij adolescenten verloopt en welke fasen daarin kunnen worden onderscheiden, maar biedt tevens een didactische 'gereedschapskist' waarmee docenten kunnen bepalen welke boeken en opdrachten voor een bepaald niveau geschikt zijn. De case studies naar stimulerende en remmende factoren in het ontwikkelingsproces resulteren in een reeks handelingsoriëntaties, do's and don'ts, voor docenten waarmee zij de leerlingen met verschillende niveaus en achtergronden naar een hoger niveau kunnen helpen klimmen.

820 WIT

De jonge jury 2009 / Stichting Lezen, (coördinator) Bulkboek . - Rotterdam : Bulkboek, 2008. - 2 dl. (31, 52 p.) : ill. + ansichtkaart - Totale project bestaat uit een magazine, een handleiding voor het onderwijs en een ansichtkaart. - Jonge Jurymagazine is een uitgave van Kidsweek i.s.m. Bulkboek en Stichting Lezen.

De Jonge Jury is een leesbevorderingsproject voor jongeren in klas 1 t/m 3 van het voortgezet onderwijs. Het is een campagne die jongeren uitdaagt jeugdboeken uit het jaar ervoor te lezen en daaruit het mooiste boek te kiezen. De vijf boeken die de meeste stemmen krijgen, worden genomineerd voor de Prijs van de Jonge Jury. Het Jonge Jury-lespakket bestaat uit een magazine, een handleiding voor het onderwijs en een affiche. Het magazine bevat interviews met auteurs, beschrijvingen van boeken, thema-artikelen en leestips van jongeren zelf. De handleiding geeft informatie over de opzet van de Jonge Jury en biedt concrete suggesties en tips voor integratie van de Jonge Jury in de lessen fictie. Op de ansichtkaart staan afbeeldingen van 15 kerntitels. De website bevat ondersteunend lesmateriaal.

<http://www.jongejury.nl>

820 JON

Kiezen van een literatuurmethode / Helmers, J. . - [S.l.] : [s.n.], 2008. - 10 p. : graf., tab. - Met lit.opg. en bijl. - Geschreven in het kader van het praktijkgerichte onderzoek van de IVLOS, Universiteit Utrecht, Nederlandse Taal en Cultuur, Educatie en Communicatie.

Geschreven naar aanleiding van een praktijkgerichte onderzoeksopdracht. In dit onderzoek wordt de manier waarop secties Nederlands een methode voor literatuuronderwijs kiezen onderzocht. De basis van het onderzoek, dat is afgenomen bij acht docenten, bestaat uit een tweetal artikelen over beoordelingscriteria die gebruikt kunnen worden bij het tot stand komen van een keuze.

http://igitur-archive.library.uu.nl/student-theses/2008-0109-200245/PGO_totaal.doc

820 HEL

Lezen of laten liggen? : keuzemotieven van leerlingen bij het samenstellen van hun leeslijst / Geenen, A., Rowaan, W. . - [S.l.] : [s.n.], 2008. - 7 p. - Met lit.opg. - Geschreven in het kader van het praktijkgerichte onderzoek van de IVLOS, Universiteit Utrecht, Educatieve Master Nederlandse Taal en Cultuur.

Geschreven naar aanleiding van een praktijkgerichte onderzoeksopdracht. Dit onderzoek richt zich op de vraag hoe eindexamenleerlingen boeken voor hun leeslijst Nederlands kiezen. Welke kenmerken van de boeken zelf hebben invloed op die keuze: de titel, het onderwerp, de omslag, de auteursnaam? En welke invloeden van buitenaf zijn er: advies van docenten, vrienden of ouders, behandeling van de literaire werken in de les? Het doel van het onderzoek is om meer inzicht te krijgen in de motieven van leerlingen om bepaalde boeken wel of niet te lezen, met als gevolg dat docenten Nederlands hun leerlingen beter kunnen sturen en motiveren bij het kiezen van boeken voor hun leeslijst.

<http://igitur-archive.library.uu.nl/student-theses/2008-0425-200300/PGO%20eindversie%20definitief.doc>

820 GEE

Schrijver op school [dvd] / (producent) van Gelder, M., SSS, Stichting Schrijvers School Samenleving, (producent) Teulins, E. . - Amsterdam : SSS, 2008. - 2x25 min.

Waar haalt een schrijver zijn inspiratie vandaan? En is elk idee ook meteen een goed boek? Wie maakt de plaatjes bij een verhaal? Kortom: Hoe wordt een boek gemaakt? Deze dvd laat alle onderdelen van het productieproces van een boek zien. Hij is geschikt voor groep 8 van de basisschool en de onderbouw van het voortgezet onderwijs. De dvd kan gebruikt worden ter algemene voorbereiding van een schrijversbezoek maar ook in een leesbevorderingsproject.

[DV] 820 SCH

Jeugdliteratuur en andere media : cultuureducatie in woord en beeld : bijdragen aan het gelijknamige symposium op 25 januari 2006 / (redacteur) van Lierop, H. . - Leidschendam : Biblion, 2008. - 203 p. : fig., tab., ill. - ISBN 978-90-5483-741-1

Ieder jaar organiseert de Faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit Tilburg een symposium over lezen, jeugdliteratuur en leesonderwijs. Deze publicatie bevat de neerslag van lezingen die gehouden zijn op 25 januari 2006 tijdens het symposium 'Jeugdliteratuur en andere media. Cultuureducatie in woord en beeld'. Kinderboeken zijn de laatste jaren verweven geraakt met nieuwe media. Over deze verwevenheid gaan de bijdragen in deze publicatie. Een greep uit de lezingen: media-educatie als brug naar kunst en cultuur in het vmbo, Over websites rond kinderboekfiguren en -series, De literaire respons en de attitude ten aanzien van het lezen van literatuur bij leerlingen in het voortgezet onderwijs.

820 JEU

Literatuuronderwijs: de leeslijst in de derde graad ASO / Segers, E. . - Antwerpen : Wetenschapswinkel Antwerpen, 2008. - 66 p. : graf., ill., tab. - Met lit.opg., begrippenlijst en bijl. - Masterscriptie Universiteit Antwerpen. Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, richting Taal- en Letterkunde Nederlands. - In opdr. van St. Lezen.

Het onderzoek heeft tot doel inzicht te geven in de samenstelling van leeslijsten in het Algemeen Secundair Onderwijs (ASO) van het vijfde en zesde middelbaar (derde graad) in Vlaanderen. Drie vragen stonden bij dit onderzoek centraal: 1. Op welke manier stelt de leerkracht een leeslijst samen? 2. Hoe zien de leeslijsten eruit in het ASO derde graad? 3. Welke doelstelling beoogt de leerkracht met de samenstelling van de leeslijst?

<http://www.scriptiebank.be/NL/goto.php?type=docs&id=e744f91c29ec99f0e662c9177946c627>

820 SEG

Een moderne kijk op de klassieken: een onderzoek naar de huidige mogelijkheden voor het onderwijzen van canonieke literatuur / de Maijer, S. . - [S.l.] : [s.n.], 2008. - 100 p. - Met lit.opg. en bijl. - Masterscriptie Universiteit van Amsterdam. Faculteit der Geesteswetenschappen. Vakgroep Nederlandse Taal en Cultuur.

Scriptie met als hoofdvraag: Wat zijn de (moderne) mogelijkheden voor het onderwijzen van Nederlandstalige canonieke literatuur in de bovenbouw van havo en vwo? Deelvragen zijn: Welke initiatieven worden op dit moment ontplooid op canoniek vlak, en wat willen en kunnen deze (literaire) canons betekenen voor het middelbaar literatuuronderwijs? In hoeverre valt het onderwijzen van een literaire canon te verenigen met het huidige literatuuronderwijs en met de inrichting en organisatie van de schoolvakken? Op welke wijze en vanuit welk oogpunt worden (nieuwe) media - zoals internet, televisie en film - ingezet in de lessen over canonieke literatuur en welke (praktische) bezwaren brengt dit met zich mee?

<http://dare.uva.nl/document/118819>

820 MAI

Schrijfselboek : creatief schrijven voor kinderen van 8-14 jaar / Eggels, P., Eggels, E. . - Katwijk : Panta Rhei, 2008. - 88 p. : ill. - ISBN 978-90-8840-020-9

Dit boek bevat ruim 70 creatieve schrijfoopdrachten die geschikt zijn voor kinderen tussen de 8 en 14 jaar. De opdrachten zijn telkens verdeeld in twee niveau's: opdrachten voor kinderen vanaf 8 jaar en voor kinderen van 10 jaar en ouder. Het boek is vooral bedoeld voor het primair onderwijs, maar het kan ook in de onderbouw van het voortgezet onderwijs ingezet worden, bijvoorbeeld bij Nederlands of CKV. De opdrachten richten zich vooral op de taalontwikkeling van kinderen, maar ook leren de kinderen spelenderwijs hun woordenschat uitbreiden, hun schrijfvaardigheid verbeteren en leren ze een aantal eenvoudige termen op het gebied van grammatica, stijl en literaire genres.

820 EGG

Het schoolvak Nederlands opnieuw onderzocht : een inventarisatie van onderzoek van 1997 tot en met 2007 / Bonset, H., Braaksma, M. . - Enschede : SLO, 2008. - 206 p. : cd-rom - Met lit.opg. en

bijl. - I.s.m. Instituut voor de Lerarenopleiding van de Universiteit van Amsterdam, Nederlandse Taalunie en Stichting Lezen.

Een praktijkgerichte rapportage waarin het onderzoek naar het vak Nederlands van de afgelopen tien jaar wordt beschreven en waarin wordt nagegaan wat we nu wel en wat we niet weten over het onderwijs in dit vak. Dat levert kennis op over wat er gebeurt in de lessen Nederlands, over de manier waarop leerlingen het vak waarnemen, of over beoordelingsinstrumenten voor het vak. Deze publicatie is een vervolg op en een actualisatie van 'Het Schoolvak Nederlands onderzocht' (Hoogeveen & Bonset, 1998) waarin het onderzoek naar het vak Nederlands van 1969-1997 is beschreven. De bijbehorende cd-rom bevat uitvoeriger beschrijvingen van het gepresenteerde onderzoek.

http://www.slo.nl/downloads/2008/Het_20schoolvak_20Nederlands_20opnieuw_20onderzocht.pdf/download

820 BON

2009

Boek en jeugd 12+ 2009 : gids voor jeugdliteratuur voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs / van der Pennen, W. (eindredacteur) . - Leidschendam : Biblion, 2009. - 128 p. - Met reg. en adressen. - Verschijnt jaarlijks. - ISBN 978-90-5483-875-3

Een keuze uit het ruime aanbod van boeken voor jongeren van ca. 12 tot en met 15 jaar. De boeken zijn verschenen van mei 2008 tot mei 2009. De gids is onderverdeeld in fictie en non-fictie. Alle titels worden kort inhoudelijk beschreven. Tot slot een selectie van vakliteratuur en websites over jeugdliteratuur en lezen. De titels zijn vanaf voorjaar 2010 online beschikbaar op de website www.boekenjeugdguids.nl.

<http://www.boekenjeugdguids.nl/>

820 BOE

Erfgoed & kunst : dans, drama, beeldend, literair, audiovisueel en muziek : 44 inspirerende lesideeën / (eindredacteur) Warmer, M., (eindredacteur) Roeper, V. . - Haarlem : Cultureel Erfgoed Noord-Holland, 2009. - Ongepag. : ill.

Deze waaier bevat 44 lesideeën waarbij kunsteducatie (dans, drama, beeldend, literair, audiovisueel en muziek) en erfgoededucatie centraal staan. De lessen zijn onderling te combineren, maar kunnen ook als op zichzelf staande activiteit worden beschouwd. De lessen zijn ingedeeld in drie niveaus: groep 1 t/m 4 van de basisschool, groep 5 t/m 8 van de basisschool en de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Drie erfgoedgebieden geven de relatie aan van de leerlingen met de gebruikte erfgoedbronnen: 'erfgoed van jezelf', 'erfgoed in je omgeving' en 'erfgoed van iedereen'. Hiermee wordt de relatie van de leerling met de erfgoedbronnen aangegeven: gaat het over het verhaal van het kind zelf, zijn familie, zijn directe omgeving? Gaat het over het eigen dorp, de eigen wijk of stad, of eigen regio? Of over grote gebieden: Nederland of zelfs de wereld?

725 ERF

Positie jeugdliteratuur in het voortgezet onderwijs / DUO Market Research . - Amsterdam : Stichting Lezen, 2009. - 59 p. : tab., graf. - Met bijl. - In opdr. van Stichting Lezen.

Stichting Lezen heeft overleg gevoerd met het Platform vmbo en het netwerk tweedegraadslerarenopleiding over de positie van jeugdliteratuur in het voortgezet onderwijs (vmbo, havo en vwo). De behoefte is ontstaan om meer zicht te krijgen op de positie van jeugdliteratuur binnen het vak Nederlands in de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Dit is onderzocht en in deze rapportage worden de uitkomsten van het onderzoek besproken.

http://www.lezen.nl/files.php?file_id=445

820 POS

Handboek literatuuronderwijs 2009-2010 / (redacteur) van Erve, I., (eindredacteur) Brus, E. . - Rotterdam : Passionate Bulkboek, 2009. - 120 p. : ill. - Met lit.opg., adressen en reg. - ISBN 978-90-75788-11-2

Het handboek vormt enerzijds het verslag van het symposium 'Dag van het literatuuronderwijs' dat op 7 november 2008 plaatsvond, anderzijds bevat het achtergrondinformatie over de onderwerpen die op die dag aan de orde kwamen. Het centrale thema van het symposium betrof 'Vertel mij wat'. Onderwerpen die aan de orde komen zijn onder meer: historische literatuur, jeugdliteratuur in de praktijk, literatuuronderwijs en ICT, leesverslagen, literair talent en de Boekenweek.

820 HAN

Feel these words : writing in the lives of urban youth / Weinstein, S. . - Albany : SUNY, 2009. - XII, 189 p. - Met lit.opg., reg. en bijl. - ISBN 978-1-4384-2652-5

This book tells the story of nine young people from Chicago - Jig, Crazy, TeTe, Mekanism, Robbie, Marta, Patricia, Jose, and Dave - who regularly write poetry and/or song lyrics, but not for school. The writers are skilled in a variety of literacy-centered discourses through which they develop sophisticated understandings of core rhetorical issues and explore concepts of identity, social positioning, gender roles, and sexuality. Despite an engagement with imaginative composition, their work regularly goes unrecognized or is devalued due to the normative trends in standardized curricula and testing. Weinstein argues that this devaluation exists because their writing is informed by discourses that use language, forms, and styles different from the mainstream. She explores the ways in which educators can focus not simply on what they believe kids need to be taught, but also on what makes them want to learn.

820 WEI

De jonge jury 2010 / Stichting Lezen, (coördinator)Bulkboek . - Rotterdam : Passionate Bulkboek, 2009. - 2 dl. (31, 16 p.) : ill. + affiche - Totale project bestaat uit een magazine, een handleiding voor het onderwijs en een affiche. - Jonge Jurymagazine is een uitgave van Young & Connected i.s.m. Bulkboek en Stichting Lezen.

De Jonge Jury is een leesbevorderingsproject voor jongeren in klas 1 t/m 3 van het voortgezet onderwijs. Het is een campagne die jongeren uitdaagt jeugdboeken uit het jaar ervoor te lezen en daaruit het mooiste boek te kiezen. De vijf boeken die de meeste stemmen krijgen, worden genomineerd voor de Prijs van de Jonge Jury. Het Jonge Jury-lespakket bestaat uit een magazine, een handleiding voor het onderwijs en een affiche. Het magazine bevat interviews met auteurs, beschrijvingen van boeken, thema-artikelen en leestips van jongeren zelf. De handleiding geeft informatie over de opzet van de Jonge Jury en biedt concrete suggesties en tips voor integratie van de Jonge Jury in de lessen fictie. Op het affiche staan afbeeldingen van 15 kerntitels. De website bevat ondersteunend lesmateriaal.

<http://www.jongejury.nl>

820 JON

Literatuur in de klas 2009-2010 : leesbevorderingsprojecten van vmbo tot gymnasium / (redacteur) Beeke, D., (redacteur) van der Zander, D. . - Amsterdam : Stichting Lezen, 2009. - 32 p. : ill. Een overzicht van alle landelijke leesbevorderingsprojecten van culturele instellingen voor het voortgezet onderwijs. Met adressen van organisaties en een lijst met websites.

[NA] 820 LIT

Het plezier in lezen staat voorop : handleiding voor de organisatie van leesbevorderingsnetwerken / Meijer, G., Pilon, H., Smits, A., (auteur van voorwoord) Langendonk, A. . - [S.l.] : St. Lezen [etc.],

2009. - 64 p. : graf., ill., tab. - Met bijl. - Uitg. als onderdeel van het landelijk project Kunst van Lezen. - I.s.m. VOB, Biblionet Drenthe en Biblionet Groningen.

Kunst van Lezen is het leesbevorderingsprogramma van OCW dat uitgevoerd wordt door de Vereniging van Openbare Bibliotheken en Stichting Lezen. Het project is gestart in het najaar van 2008. De openbare bibliotheek vervult een spilfunctie bij het opzetten van leesbevorderingsnetwerken. In Drenthe en Groningen zijn i.s.m. Stichting Lezen goede ervaringen opgedaan met een structurele aanpak van het opzetten van leesbevorderingsprojecten op gemeentelijk niveau. Naar aanleiding hiervan is deze handleiding opgesteld. Hoewel de opzet van ieder netwerk steeds maatwerk is dat sterk afhankelijk is van de grootte en organisatie van de gemeente, is een aantal zaken meer algemeen van aard. Deze publicatie richt zich vooral op uitvoerende netwerken leesbevordering rond het basisonderwijs. Vanuit een goede leesbevorderingsopzet rond het basisonderwijs is het eenvoudiger om bruggen richting vroeg- en voorschoolse educatie en voortgezet onderwijs te slaan.

<http://www.debibliotheken.nl/dsc?c=getobject&s=obj&!sessionid=1odvhoUICp3Q4aGBJh@OuGE@@hW9pD8XH5!b8xG5jif5WxRze8Ga59bo5Wz8ZWno&objectid=24083&!dsname=VobExtern>
820 MEI

Literatuur leren lezen in dialoog : lezersvragen als hulpmiddel bij het leren interpreteren van korte verhalen / Janssen, T. . - Amsterdam : Vossiuspers UvA, 2009. - 90 p. : fig. - Met lit.opg. en bijl. - ISBN 978-90-5629-571-4
(Kohnstamm kennisreeks)

Hoe stimuleer je leerlingen in het literatuuronderwijs om een reflecterende leeshouding aan te nemen en literaire teksten diepgaander te verwerken? In dit boekje presenteert Tanja Janssen een didactische aanpak, gebaseerd op het principe van 'dialogisch leren'. De methode omvat twee stappen: de dialoog met de tekst, waarbij de leerling zichzelf vragen stelt tijdens het lezen, en de dialoog met anderen, waarbij leerlingen vragen en hypothesen uitwisselen en ze met elkaar bespreken. Twee experimenten zijn uitgevoerd in het vierde leerjaar van havo/vwo. Door middel van voor- en nametingen werd het volgende onderzocht: de invloed van de aanpak op het leesproces, verhaalinterpretatie en verhaalwaardering van leerlingen. Daarnaast zijn ervaringen van docenten en leerlingen verzameld en in kaart gebracht met behulp van lesobservaties, logboekjes, interviews en vragenlijsten. Het onderzoek wees uit dat de methode het literaire leesgedrag positief beïnvloedde: bij de nameting stelden leerlingen meer vragen tijdens het lezen, hun verhaalinterpretaties vertoonden meer diepgang en zij hadden na afloop meer waardering voor complexe korte verhalen. Ook hadden zij meer oog gekregen voor de meerduidigheid en openheid van literatuur.

820 JAN

Schrijft het voort!: creatief schrijven met jongeren : een praktische handleiding voor docenten in het VO : 10 lesplannen en een troefkaart / de Rooij, S., ... [et al.] . - Utrecht : Kunstfactor, 2009. - 53 p. - Met lit.opg.

Een praktische handleiding voor docenten in het voortgezet onderwijs met tien lesplannen en een troefkaart met doelgerichte verwijzingen. De publicatie is bedoeld voor docenten CKV en docenten Nederlands. Hoofdstuk I 'Wie schrijft, geniet' gaat in algemene zin over creatief schrijven in het onderwijs: wat is het belang daarvan en waarom is het daar een ondergeschoven kindje? In 'Schrijven in uw eigen les' (Hoofdstuk II) staat de voor de lessen benodigde informatie: waar moet je in algemene zin op letten, hoe is de les opgebouwd? Hoofdstuk III bevat de tien lesvoorbeelden plus de troefkaart 'Schrijven voor jongeren snel in beeld' (met websites, schrijfwedstrijden, literatuur over schrijven en achtergrondinformatie). Tot slot wordt kort ingegaan op onderzoek dat gedaan werd naar het schrijfgedrag van jongeren tussen de twaalf en achttien jaar.

http://www.kunstfactor.nl/blobs/Kunstfactor/49210/2009/49/Schrijft_het_voort_.pdf

820 SCH

TIJDSCHRIFTARTIKELEN

2005

Jongeren en poëzie: 'Vet cool!' / Ros, B. . - 2005.

(Bulletin Cultuur & School; Vol. 8, nr. 37, apr. 12-17 p.)

Er komen steeds meer projecten om jongeren van 12 tot 18 warm te maken voor poëzie. Een onmogelijke opgave? Integendeel, jongeren raken heel enthousiast, als je ze maar op de juiste manier aanspreekt.

Enhanced student learning through cross-disciplinary projects / Burrack, F., McKenzie, T. . - 2005.

(Music educators journal; Vol. 91, nr. 5, May, 45-50 p.)

Examples of cross-disciplinary projects with music as the bases: music and literature, music and art and music and poetry.

Stichting Lezen wil draagvlak voor doorgaande leeslijn / van der Aalsvoort, M. . - 2005.

(Taal lezen primair; Vol. 16, mei 1-3 p.)

Het ontwikkelen van een doorgaande leeslijn 0-18 jaar is een belangrijk beleidsvoornemen voor Stichting Lezen in de komende jaren. Uitgangspunten zijn dat een doorgaande leeslijn leidt tot meer plezier en inzicht in (jeugd)literatuur bij kinderen en jongeren en dat het culturele lezen een belangrijke voorwaarde is om als kritische burger deel te nemen aan de maatschappij. De Raad van Cultuur heeft die visie onlangs ondersteund. Een interview met Martijn Nicolaas, medewerker van Stichting Lezen, over de notitie 'Doorgaande Leeslijn 0-18 jaar' van Stichting Lezen.

Literaire café's in de provincie Zeeland : praktijk / Bruijnooge, H. . - 2005.

(Dossier kennis en media; Vol. 4, nr. 4, 108-112 p.)

Over de uitgangspunten en de resultaten van het project Literair café in de provincie Zeeland. Met de, in het kader van de Cultuurnota, toegekende stimuleringssubsidie van de provincie Zeeland werd het mogelijk om in de periode 2001-2004, negen keer een literair café voor en door jongeren in het vmbo te organiseren. Een verslag.

Jongeren theater verdient 'literair' repertoire / Kooistra, G. . - 2005.

(Theater & educatie; Vol. 11, nr. 2, 99-101 p.)

Jeugdtheaterschool Zuid-Holland en Theaterwerk NL voeren een project uit dat wil bijdragen aan de opbouw van een canon van theaterteksten die gemaakt zijn voor jongeren en daarmee aan de vernieuwing van het jongerenrepertoire. Het project 'Nieuwe voorraad, verse bekken' heeft de Nederlandse jeugdliteratuur als vertrekpunt genomen. Het project is bedoeld voor jongeren in de leeftijd vanaf 14 tot en met 18 jaar, maar ook voor theaterdocenten en regisseurs van theaterscholen en jongeren theatergroepen en CKV-docenten.

De kunstvakken en de canon / Haanstra, F. . - 2005. - Zie uitgebreide versie: De kunstvakken en de canon / F. Haanstra. (008 HAA)

(Nieuwsbrief Kunsten '92; Vol. 31, sept. 4-6 p.)

Eind augustus 2005 is de commissie Van Oostrom geïnstalleerd die een culturele canon voor het onderwijs aan kinderen van vier tot achttien jaar gaat ontwikkelen op het gebied van onder andere literatuur, geschiedenis en kunst. Maar is zo'n canon eigenlijk wel nodig voor de kunstvakken in het primair en voortgezet onderwijs? Folkert Haanstra, lector Kunst- en cultuureducatie aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, vindt van niet en licht dit toe.

'Ik lees nooit in mijn vrije tijd' : lezen in de vrije tijd en verplicht lezen voor school / Schram, D. . - 2005. - Met lit.opg.

(Tsjip/Letteren; Vol. 15, nr. 2, 7-10 p.)

Inleiding bij het congres 'Lezen in de lengte en lezen in de breedte' dat op 2 en 3 juni 2005 in Amsterdam (Vrije Universiteit) plaatsvond. Leerlingen van de Tweede Fase moeten voor school literaire teksten lezen; zij krijgen daar opdrachten bij en maken een leesverslag. In de vrije tijd lezen ze, soms, ook boeken. Hoe is de relatie tussen beide vormen van lezen en leesgedrag? Enkele resultaten van een verkennend onderzoek.

Literatuuronderwijs als leesbevordering / Raukema, A-M. . - 2005.

(Tsjip/Letteren; Vol. 15, nr. 2, 11-13 p.)

Leerlingen in het voortgezet onderwijs lezen vooral omdat ze dat leuk vinden. Dat geldt meer voor leerlingen in de basisvorming dan voor leerlingen in de Tweede Fase. Leerlingen lezen minder naarmate ze ouder worden. Daar ligt een kans voor het literatuuronderwijs, meent Erik van Schooten, die in maart promoveerde aan de Rijksuniversiteit Groningen met zijn proefschrift 'Literary response and attitude toward reading fiction'. Door meer aandacht te schenken aan het leesplezier, kan deze negatieve trend worden doorbroken. Dit artikel gaat nader in op het onderzoek van Van Schooten.

Weg met het leesverslag! : een nieuwe aanpak in de literatuurles / Dirksen, J. . - 2005.

(Tsjip/Letteren; Vol. 15, nr. 2, 14-16 p.)

Het leesdossier en met name het leesverslag zijn al jaren onderwerp van discussie. Een belangrijk bezwaar er tegen is het feit dat internet zo veel materiaal aanbiedt op dit terrein, dat fraude niet meer te bestrijden lijkt: leerlingen kunnen een compleet dossier samenstellen zonder één boek te lezen. De auteur pleit voor een nieuwe aanpak die dit probleem oplost.

Recensies over literatuur : schrijven om te leren / Kieft, M., Rijlaarsdam, G. . - 2005. - Met lit.opg.

(Tsjip/Letteren; Vol. 15, nr. 2, 17-21 p.)

Bijdrage aan het congres 'Lezen in de lengte en lezen in de breedte', dat van 2 t/m 3 juni 2005 in Amsterdam (Vrije Universiteit) plaatsvond. Literatuuronderwijs in de Tweede Fase betekent voor leerlingen niet alleen lezen, maar ook veel schrijven, namelijk een recensie of boekverslag. Het is echter de vraag of schrijven wel zo'n effectief leermiddel is voor het leren interpreteren van literatuur. De auteurs hebben een studie gedaan naar een manier om schrijven effectief in te zetten in het literatuuronderwijs. Voor dit onderzoek hebben zij een lessenserie 'Recensies schrijven over literatuur' ontwikkeld in twee verschillende versies. Het artikel gaat nader in op dit experimentele onderzoek.

Overgangsliteratuur voor bovenbouwers? : de literaire adolescentenroman / de With, J. . - 2005. -

Met lit.opg.

(Tsjip/Letteren; Vol. 15, nr. 3, 15-19 p.)

Verkorte weergave van het onderzoek 'Overgangsliteratuur voor bovenbouwers?: een onderzoek naar het functioneren van de literaire adolescentenroman', dat Janetta de With deed in opdracht van Stichting Lezen (2005). Op basis van een enquête onder havo- en vwo-leerlingen in de bovenbouw is door de auteur vastgesteld dat een kwart van deze groep moeite heeft met de overstap naar volwassenenliteratuur: boeken voor volwassenen spreken hen niet aan en hun leesplezier neemt sterk af. De literaire adolescentenroman zou de overgang van jeugd- naar volwassenenliteratuur wellicht kunnen vergemakkelijken.

Dossier Poëzie en onderwijs / (samensteller) De Pourcq, M. . - 2005. - In tijdschrift: Poëziekrant. - Themanummer.

Vol. 29, nr. 6, nov/dec. 11-57 p.)

Beschouwingen, ervaringen, herinneringen en meningen van experts, dichters, leerlingen en leerkrachten over poëzie en onderwijs in Vlaanderen. Met onder andere de volgende artikelen: Poëzieonderwijs, geletterdheid en digitalisering, Tom Lanoye en zijn opvattingen over poëzieonderwijs, Debat over poëzie op school, Interview met dichter, schrijver en illustrator André Sollie over het geven van poëzieworkshops, Leerboeken van het basis- en secundair onderwijs beoordeelt op hun merites voor het poëzieonderwijs en een overzicht van organisaties op het gebied van poëzie en onderwijs.

Symposium Tilburg 2006: Jeugdliteratuur en andere media. Cultuureducatie door woord en beeld : 25 januari 2006 / . - 2005. - Themanummer.

(Literatuur zonder leeftijd; Vol. 19, nr. 68, najaar 11-25 p.)

Sprekers en programma.

2006

Gents Poëziecentrum 'dicht' kloof tussen jeugd en poëzie / Selhorst, K. . - 2006.

(Leesgoed; Vol. 33, nr. 1, 10-12 p.)

Het Poëziecentrum in Gent richt zijn aandacht op poëzie voor kinderen en jongeren. Een interview met stafmedewerkster Sieglinde Vanhaezebrouck en bibliothecaris Bart Brigé.

De kracht van de leeskring : spreekvaardigheid en leesbeleving in de bovenbouw / de Wit, M. . - 2006.

(Levende Talen Magazine; Vol. 93, nr. 4, mei 5-7 p.)

Over de vraag of leeskringgesprekken een belangrijk alternatief kunnen zijn voor het leesdossier, hoe een leeskringproject in de praktijk gerealiseerd kan worden, wat de rol van de docent is binnen de leeskring en de effecten van het leeskringgesprek op de leerlingen.

Build a bridge from music to other disciplines : a successful cross-curricular project / Sinsabaugh, K. . - 2006.

(Teaching music; Vol. 13, nr. 5, Apr. 52-55 p.)

An example of an interdisciplinary project where students made music to accompany story's written by fellow students.

Van Floortje Bloem naar Inni Wintrop : zes stadia van literaire ontwikkeling / Witte, Th. . - 2006.

(Levende Talen Magazine; Vol. 93, nr. 5, jun. 5-8 p.)

Auteur beschrijft zes niveaus van literaire competentie. Voor docenten en leerlingen kan dit helderheid scheppen in het literaire ontwikkelingsproces in de tweede fase. De zes stadia worden getypeerd als verschillende manieren van lezen: belevend, herkenkend, reflecterend, interpreterend, letterkundig en intellectualistisch lezen. In 2000 is de auteur met een subsidie van NWO en de Stichting Lezen een promotieonderzoek begonnen naar de literaire ontwikkeling van leerlingen in het studiehuis.

Literatuur is een wereldvak / Hermans, M. . - 2006.

(Kunstzone; Vol. 5, nr. 6, jun. 20-21 p.)

Niet alle disciplines krijgen evenveel aandacht bij CKV1: literatuur blijkt vaak een ondergeschoven kindje. In de eindtermen van het voortgezet onderwijs wordt gesproken over wereldliteratuur. Maar wat is dit eigenlijk? En in hoeverre maakt (wereld)literatuur werkelijk deel uit van CKV1?

Verslag van het symposium Jeugdliteratuur en andere media: Cultuureducatie in woord en beeld / . - 2006.

(Literatuur zonder leeftijd; Vol. 20, nr. 70, zomer 174-177 p.)

Het congres vond op 25 januari 2006 in de Universiteit van Tilburg plaats. De deelnemers konden lezingen van de volgende 5 thema's bijwonen: 1) Prentenboeken en verhalen in de culturele socialisatie van jonge kinderen, 2) Woord en beeld in de basisschoolleeftijd, 3) Kunst en cultuur in het vmbo, 4) Kunst en cultuur in de Tweede Fase en 5) Cultuureducatie voor alle leeftijden. Van lezing 1 en 3 ontbreekt commentaar.

Klassieker - neu ontdekt / Bassler, H., ... [et al.] . - 2006. - ill. - Themanummer. - Bijbehorende cd ontbreekt. - Met lit.opg.

(Musik & Bildung; Vol. 38, nr. 4, Okt/Dez. 2-48 p.)

Inhalt: Warum Klassiker?, Basic cooking : musikalisches Erleben fördern - zehn kleine Anregungen für den Klassik-Mix, Der Bär steppt : tierische Zugänge zu einer Haydn-Sinfonie, Das würd' ich gerne Wagner fragen! : der bleiche Seemann und das treue Mädchen - neue Wege zu "Der fliegende Holländer" ab Klasse 10, Wege zu Bachs Air - "gewaltfrei"!, Sichtbares - in Ton gewandelt : ein visuelles Gedicht wird vertont - für Sekundarstufe I und II.

Nieuwe vormen van literatuureducatie bij CKV1 / Ros, B. . - 2006.

(Bulletin Cultuur & School; Vol. 9, nr. 42, apr. 9-11 p.)

Op veel scholen is literatuur een ondergeschoven kindje. Stichting Lezen heeft, in opdracht van Cultuur en School, een project opgezet om literatuureducatie bij CKV1 te versterken. Een aantal projecten wordt besproken.

2007

De Jonge Jury: tussen Pietje Bell en Harry Mulisch / Huijsmans, L. . - 2007.

(Bulletin Cultuur & School; Uit het projectloket; Vol. 10, nr. 48, jul. 18-20 p.)

Het leesbevorderingsproject de Jonge Jury wil leerlingen tussen 12 en 16 jaar actief kennis laten maken met jeugdliteratuur. Tussen augustus en februari lezen de leerlingen een aantal jeugdboeken. Vervolgens stemmen ze op hun favorieten. De winnaar wordt in april op de Dag van de Jonge Jury bekend gemaakt. Het project is ontwikkeld door Stichting Lezen en wordt uitgevoerd door Bulkboek.

Vmbo'ers lezen peuters en kleuters voor / van den Berg, F. . - 2007.

(Bibliotheekblad; Vol. 11, nr. 12, 15 jun. 18-19 p.)

Vanaf 2005 loopt in de Bibliotheek Rhenen het project 'Voorlezen in het vmbo', waarbij leerlingen uit 3 vmbo peuters en kleuters voorlezen op kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en scholen. Het project is een succes. Een interview met jeugdbibliothecaris en bedenker van het project Lea Kessels.

Leesmij.nu : literaire hangplek voor jongeren / Nicolaas, M. . - 2007.

(Lezen; Vol. 2, nr. 1, 28-29 p.)

Hoe reageren jongeren op de nieuwe website www.leesmij.nu? Leesmij is een website voor jongeren van 14 tot 17 jaar die net beginnen met literatuur. De website biedt hulp bij de boekkeuze en geeft extra informatie over boek en schrijver. In de toekomst zal de website meer interactief worden met o.a. forums waar jongeren op kunnen reageren.

De inkttaap / Laarakker, K. . - 2007.

(Kunstzone; Vol. 6, nr. 11, nov. 10-12 p.)

Een beschrijving van het project De inkttaap. De inkttaap is een juryproject waarbij leerlingen in de hoogste klassen van het voortgezet onderwijs in Nederland, Vlaanderen en Suriname hun favoriet

kiezen uit de winnaars van de drie literaire prijzen in het Nederlands taalgebied: de Gouden Uil, de AKO Literatuurprijs en de Libris Literatuur Prijs. het project loopt sinds 2002 en is een initiatief van de Nederlandse Taalunie, CANON Cultuurcel en Stichting Lezen Nederland.

Taal en kunst / Yntema, A., ... [et al.] . - 2007. - Themanummer.

(Kunstzone; Vol. 6, nr. 11, nov. 1-23 p.)

Themanummer over taal en kunst en wat wordt er op scholen mee gedaan? Artikelen: Horen, zien en schrijven! : combinatie van taal, beeldende vakken en muziek van Aafke Yntema; Leeskunsts brengt letters tot leven van Henk Langenhuijsen; Poëzie en film bijten elkaar niet van Henk Langenhuijsen; Over de streep : de waarde van verbeelding van Frank Eerhart; De inkttaap van Karin Laarakker; Poëzie en beeldende kunst Muiderslot : scholieren vormen nieuwe Muiderkring met Kasteeljuweel van Janneke van Wijk; Taal en beeld van Paul Rooyackers; Dans schrijven van Esther Klinkers; Laokoon en de traditie van tijd en ruimte : denken over poëzie en beeldende kunst van Tom van Dorp.

Poëzie kun je leren / Leverink, R. . - 2007.

(Van twaalf tot achttien; Vol. 9, nov. 22-23 p.)

Er zijn veel scholen die 'wel wat' aan poëzie doen. Maar er zijn er maar weinig die dat zo structureel doen als de Johan de Witt Scholengroep in Den Haag. Daar wordt zelfs gewerkt met een systematische, doorlopende leerlijn. Poëzie schrijven en lezen, dat kun je leren.

Een gedicht van 30 seconden / Steeghs, T. . - 2007.

(Kunstzone; Vol. 6, nr. 12, dec. 27-28 p.)

In de lessen van het project '30 seconden', ontwikkeld door De Vak, Centrum voor de Kunsten in Delft, werken leerlingen van Delftse vo-scholen met gedichten met als doel: het maken van een animatiefilmpje van 30 seconden bij een gedicht van 30 lettergrepen. Geïnspireerd door poëzie van bekende en minder bekende dichters schrijven leerlingen onder begeleiding van een schrijfdocent een eigen gedicht. Onder begeleiding van een beeldend kunstenaar verwerken de leerlingen vervolgens hun gedichten in animatiefilmpjes die maximaal dertig seconden mogen duren.

Uittrekselsites, media-oriëntatie en het lezen voor het leesdossier door havo- en vwo-leerlingen /

Verboord, M., van Luijt, J. . - 2007. - In tijdschrift: Tijdschrift voor Communicatiewetenschap

35(2007)2(141-157 p.) - Met lit.opg. en een samenvatting in het Engels

In dit artikel wordt onderzocht in welke mate leerlingen in het voortgezet onderwijs bij het lezen voor hun leesdossier gebruikmaken van uittrekselsites en in hoeverre dit hun leeskeuzes en leesgedrag beïnvloedt. O.a. wordt geconcludeerd dat leerlingen naarmate ze vaker uittrekselsites gebruiken, minder vaak boeken voor het leesdossier uitlezen, en minder vaak leesdossierboeken met plezier lezen. Onderzoek is gepresenteerd op de Conferentie Onderzoek in Cultuureducatie van juni 2007 in Utrecht.

2008

Hoe schrijven middelbare scholieren gedichten? : over de relatie tussen schrijfproces en de kwaliteit

van het eindproduct / Groenendijk, T., Janssen, T., Rijlaarsdam, G. . - 2008. - Met lit.opg.

(Levende Talen tijdschrift; Vol. 9, nr. 1, 3-11 p.)

In deze studie hebben de auteurs onderzocht hoe leerlingen gedichten schrijven en of er een relatie is tussen kenmerken van hun schrijfproces en de kwaliteit van hun uiteindelijke gedicht.

Schrijfprocessen van de leerlingen bleken onderling te verschillen. Leerlingen die relatief veel tekst produceerden aan het begin van het proces en leerlingen die relatief veel revisies deden op hoog niveau (zinsniveau) aan het einde van het proces schreven relatief betere gedichten. Relatief veel pauzes en kleinere revisies duiden in de meeste fases op minder goede gedichten.

Lezen in het VMBO / (eindredacteur) Marreveld, M. . - 2008. - katern
(Didaktief opinie en onderzoek voor de schoolpraktijk; Vol. 38, nr. 6, juni 1-24 p.)

In 2007 schreven Stichting Lezen en de CED-Groep een prijsvraag uit voor docenten die vmbo leerlingen konden inspireren tot het lezen. Praktijkverhalen van negen prijswinnaars. Plus een essay van Frans Willem Korsten, hoogleraar in Rotterdam, over de revoluties die Nederland de afgelopen decennia ondergaan heeft en de consequenties die het (literatuur)onderwijs daaruit moet trekken.

Literatuuronderwijs en de ontwikkeling van leesmotivatie in de Tweede Fase / Witte, Th., Rijlaarsdam, G., Schram, D. . - 2008. - fig., tab. - Met lit.opg.

(Levende Talen tijdschrift; Vol. 9, nr. 2, jun. 19-30 p.)

In deze bijdrage beschrijven de auteurs een onderzoek naar de literaire ontwikkeling van havo- en vwo-leerlingen in de bovenbouw. De deelnemende docenten kregen de opdracht de literaire ontwikkeling van de leerlingen en hun leesmotivatie te stimuleren door zo goed mogelijk met de keuze van boeken en leeractiviteiten bij het niveau van de leerlingen aan te sluiten. In welke mate draagt het onderwijs bij aan de ontwikkeling van leesmotivatie in de Tweede Fase? Dit is één van de vragen waarop dit artikel antwoord wil geven.

Lang leve het lezen voor de lijst! / J. Dirksen . - 2008.

(Levende Talen tijdschrift; Vol. 9, nr. 2, jun. 11-18 p.)

De discussies van de afgelopen jaren over het literatuuronderwijs Nederlands betroffen vrijwel nooit datgene wat toch als een van de belangrijkste aspecten van dat onderwijs gezien kan worden, namelijk het lezen voor de lijst. Op heel veel scholen levert het lezen voor de lijst grote problemen op: hoe krijgen we leerlingen aan het lezen, hoe houden we ze aan het lezen? Met de methode 'Leesadviezen.nl' probeert de auteur de leerling beter te laten kiezen en de docent ondersteuning te bieden bij begeleiding en beoordeling van dat lezen voor de lijst.

Verdomd, de jeugd leest wél! / Akveld, J. . - 2008.

(Lezen; Vol. 3, nr. 3, 28-29 p.)

Jongeren aan het lezen krijgen is een lastige opgave. De Jonge Jury, een leesbevorderingcampagne van Stichting Lezen, probeert hier verandering in te brengen. Jongeren van 12 tot 16 jaar mogen hun stem uit brengen op de beste jeugdboeken van het afgelopen jaar. De vijf boeken met de meeste stemmen worden genomineerd voor de Prijs van de Jonge Jury, het boek met de meeste stemmen wint.

Kom uit je coma! : Isa's droom: meer dan tekst alleen / Robben, T. . - 2008.

(Kunstzone; Vol. 7, nr. 10, okt. 13-14 p.)

Bespreking van het boek 'Isa's droom' van Marco Kunst. Het boek heeft ook een Hyvespagina waar je berichten kunt achterlaten aan het hoofdpersonage. Lezers worden via Hyves ook opgeroepen om een fragment uit Isa's droom te verfilmen. Voorbeeld van web 2.0 toepassingen waarbij interactiviteit wordt gestimuleerd.

Volwaardig literair onderzoek : een reële optie op havo en vwo / Schram, D., Maas, W. . - 2008.

(Kunstzone; Vol. 7, nr. 11, nov. 25-27 p.)

In dit artikel aandacht voor het project 'Extra talent: literatuur en lezersonderzoek', dat het Onderwijscentrum van de Vrije Universiteit sinds 2005 in samenwerking met de Faculteit der Letteren van dezelfde universiteit organiseert. Hierbij wordt empirisch literatuuronderzoek gedaan in de klas. Dergelijk onderzoek is vooral inspirerend voor getalenteerde middelbare scholieren. De gehanteerde manier van werken kan een uitgangspunt zijn om ook voor andere vormen van cultuuronderwijs samenwerking met de universiteit te zoeken.

2009

Literary education curriculum and institutional contexts : textbook content and teachers' textbook usage in Dutch literary education, 1968-2000 / Verboord, M., van Rees, K. . - 2009. - Met lit.opg. (Poetics; Vol. 37, nr. 1, Febr. 74-97 p.)

This article examines how curriculum content in secondary education has developed at the meso- and micro-levels. It does so via the case of Dutch literary education between 1968 and 2000. Textbooks and teachers may wish to focus on literary authors because of their alleged artistic merits or rather strive for literary authors considered likable by students. To examine this issue, the authors analyzed the content of textbooks as well as teachers' usage of them. Results show author representation in textbooks increasingly resembles students' reading preferences at the expense of selections made by literary experts. At the same time, teachers have increasingly adopted textbooks that regarded students' preferences the most. These trends seem to be the result of changes in the student population rather than teachers' professional characteristics.

Kulturelle Schulentwicklung / (redacteur) Bergers, H., (redacteur) Witt, K., Fuchs, M., ... [et al.] . - 2009. - Themanummer.

(Kulturelle Bildung; Vol. 1, nr. 3, 3-73 p.)

Unter dem Arbeitsbegriff beleuchtet das Magazin, welche Potenziale sich bieten, wenn Schulen sich auf den Weg machen, künstlerische Bildung und kulturpädagogische Prinzipien auf allen Ebenen des Schullebens zu integrieren. Die Autoren/innen, die sich in dieser Ausgabe mit dem Thema 'Kulturelle Schulentwicklung' befassen, sind sich einig: Kulturelle Schulentwicklung hat Potenzial. Es gibt jedoch Bedingungen: ein neues Label macht noch keine neue Schule. Welche Voraussetzung bringt die 'guten Wirkungen' Kultureller Bildung in Schule zur Entfaltung. Künstler/innen und Kulturpädagogen/innen, Lehrer/innen und Schulleiter/innen schreiben über Erfahrungen, Chancen und Gelingensbedingungen. Bildungsforscher/innen beleuchten die Vision einer KulturSchule. Autoren/innen aus den Sparten Theater, Tanz, Literatur, Film, Bildende Kunst und Zirkus schauen aus ihrer jeweiligen Fach-Perspektive auf das Thema. Vertreter/innen der künstlerischen Schulfächer diskutieren, wie Musik, Theater und Kunst Schule 'von innen heraus' verändern können und Praxisforscher/innen stellen erste Ergebnisse von Modellprojekten vor.

Hoe krijg je vmbo'ers aan het lezen? / Twaalfhoven, A. . - 2009.

(Bulletin Cultuur & School; Vol. 56, mrt. 18-19 p.)

DUO Market Research onderzocht in opdracht van Stichting Lezen wat de positie is van jeugdliteratuur in de onderbouw van het voortgezet onderwijs. In dit onderzoek komt onder meer ter sprake met welke activiteiten docenten leerlingen aan het lezen krijgen. Voorbeelden die genoemd worden zijn: het schrijven van een leesautobiografie, voorlezen in de klas en vmbo'ers die peuters en kleuters voorlezen.

http://www.cultuurplein.nl/attachments/session=cloud_mmbase+1900374/Bulletin_Cultuur_School__56.pdf

Weg uit de Peel : lezen, media-educatie en geschiedenis in één / . - 2009.

(Kunstzone; Vol. 8, nr. 4, apr. 7-9 p.)

Beschrijving van het project 'Weg uit de Peel'. Dit project is ontwikkeld door Bibliotheek Helmond-Peel voor bovenbouw basisonderwijs en/of onderbouw voortgezet onderwijs. In het project zijn erfgoed-, literatuur-, natuur- en media-educatie met elkaar verbonden. Het project is gebaseerd op het boek 'Weg uit de Peel' van Jacques Vriens.

Thema: Cultureel erfgoed / (hoofdredacteur) van der Meer, R., (hoofdredacteur) Verschaeren, J., Hageman, C., ... [et al.] . - 2009. - Themanummer.

(Kunstzone; Vol. 8, nr. 5, mei 4-30 p.)

Onderwerp van dit themanummer is 'cultureel erfgoed'. Hierin komt onder meer aan de orde: de culturele canon, games en cultureel erfgoed, welke rol theater kan spelen bij het aanschouwelijk maken van cultureel erfgoed, vensters voor het vmbo, literatuur en geschiedenis, hoe je Nederland kunt definiëren in 80 schilderijen. Ook is er aandacht voor een educatief erfgoedproject voor vwo-scholieren, waarin laatmiddeleeuwse muziek de hoofdrol speelt. Inhoud: De kunst is het te kiezen: de samenstelling van de nationale canon; De Cuyperscode : al gamend leren over cultureel erfgoed; Cultureel erfgoed, maar dan spannend; Projectdag over cultureel erfgoed; Geen gezicht!?: portretten van de Romeinse tijd tot het heden; Verleden van Nederland : documentaires met cultureel erfgoed als onderwerp; Canonmanie : canons nader bekeken; Fijn geordend : recensie van 'Dit is Nederland'; Inspirerende veldaanvraag : veldaanvraag van NVTO en VLBV over cultureel erfgoed; Laatmiddeleeuwse muziek : van een laatmiddeleeuws muziekhandschrift naar een concert en een tentoonstelling; Van speelklok tot pierement : restaureren van muziekinstrumenten die spelen zonder hulp van menselijke hand; Muzikaal erfgoed : de plaats van muziek in de nationale canon; Dutch Folksongs as Musical Content : ontwikkeling van een melodieënzoekmachine.

Verleden van Nederland : toekomst voor literatuurgeschiedenis? / van Gaal, T. . - 2009.

(Kunstzone; Vol. 8, nr. 5, mei 15-16 p.)

Hoe breng je anno 2009 een les over hoofsheid tot leven? Hoe maak je leerlingen op een aansprekende manier bekend met de tijdgeest van de middeleeuwen? De hernieuwde aandacht voor de Nederlandse geschiedenis brengt de docent nieuwe mogelijkheden om leerlingen te betrekken bij literatuur. Nieuw lesmateriaal is hiervoor ontwikkeld. Een voorbeeld hiervan is de documentaireserie 'Verleden van Nederland'. Met deze serie is de docent in staat om leerlingen een goed beeld te geven van de tijd waarin teksten zijn vervaardigd.

Het juiste boek op het juiste moment : Deel 1 : wat belemmert een goede keuze? / Witte, Th. . - 2009.

(Levende Talen Magazine; Vol. 96, nr. 4, mei 5-8 p.)

De literaire ontwikkeling van leerlingen staat of valt met het kiezen van het juiste boek. Theo Witte deed onderzoek naar dit proces en onderscheidt zes niveaus van literaire competentie. In dit artikel beschrijft hij wat er mis kan gaan als een leerling boeken leest die niet bij zijn niveau passen.

Het belang van boeken leren lezen : de positie van jeugdliteratuur in het voortgezet onderwijs / Goosen, H., Beeke, D. . - 2009. - Zie ook: Positie jeugdliteratuur in het voortgezet onderwijs / Duo Market Research.

(Levende Talen Magazine; Vol. 96, nr. 4, mei 18-21 p.)

Stichting Lezen liet onderzoek uitvoeren naar de positie van het fictieonderwijs in de onderbouw vmbo, havo en vwo. De belangrijkste conclusies op een rij.

Lees mij! / Willemsteijn, A. . - 2009.

(Van twaalf tot achttien; Vol. 6, jun. 52-53 p.)

Een beschrijving van Lees mij! Lees mij! is een crossmediale combinatie van een website, een serie filmpjes en literaire activiteiten, gericht op havo/vwo-leerlingen tussen de 14 en 17 jaar.

Naar een gestructureerd curriculum voor het literatuuronderwijs / Witte, Th., Rijlaarsdam, G., Schram, D. . - 2009.

(Levende Talen tijdschrift; Vol. 10, nr. 2, jun. 24-34 p.)

Dit artikel gaat over de totstandkoming van een didactisch instrumentarium waarmee docenten de literaire ontwikkeling van leerlingen in het voortgezet onderwijs kunnen volgen en stimuleren. Uitgebreid wordt ingegaan op de niveaus van literaire competentie die docenten onderscheiden in de bovenbouw van het havo en vwo.

De invloed van literatuuronderwijs op de leesattitude / Stokmans, M. . - 2009. - Met lit.opg. (Levende Talen tijdschrift; Vol. 10, nr. 2, jun.35-41 p.)

Centraal in dit artikel staan veranderingen in leesattitude als gevolg van leeservaringen tijdens literatuuronderwijs. Het onderzoek naar veranderingen in leesattitude waaraan 20 klassen, die varieerden in opleidingsniveau, deelnamen, werd uitgevoerd met behulp van een quasi-experimenteel design. Naast variabelen als leesattitude en ervaringen tijdens de lessen (leerzaam, plezierig en gemakkelijk) zijn ook andere variabelen in het onderzoek meegenomen zoals verschillen tussen de lessen, leesvaardigheid, sociale norm (van ouders en vrienden), geslacht en leeftijd. De resultaten wijzen uit dat leerlingen met een positieve leesattitude en een goede leesvaardigheid een grotere kans hebben om literatuuronderwijs als positief te ervaren. Deze positieve ervaringen, en met name het plezier dat leerlingen ervaren bij lezen, zijn bepalend voor een verbetering van de leesattitude. Het onderzoek waarover verslag wordt gedaan is een effectstudie, waarin nagegaan wordt wat de effecten zijn van een bepaalde didactische aanpak op de leesattitude, vergeleken met een andere didactische aanpak. Het leesbevorderingsprogramma Bazar staat centraal in deze studie.

Het juiste boek op het juiste moment : Deel 2 : wat bevordert een goede keuze? / Witte, Th. . - 2009. - Met lit.opg.

(Levende Talen Magazine; Vol. 96, nr. 5, jun. 9-12 p.)

De literaire ontwikkeling van leerlingen staat of valt met het kiezen van het juiste boek. Theo Witte deed onderzoek naar dit proces en onderscheidt zes niveaus van literaire competentie. In het eerste deel (Levende Talen Magazine 96 (2009) 4, 5-8 p.) beschrijft hij wat er mis kan gaan als een leerling boeken leest die niet bij zijn niveau passen. In dit tweede deel zet de auteur uiteen hoe leerlingen tot een betere keuze kunnen komen bij het uitzoeken van een boek.

'Vers' verleidt leerlingen om zelf gedichten te maken / Ros, B. . - 2009.

(Uit het projectloket; Bulletin Cultuur & School; Vol. 12, nr. 59, okt. 18-20 p.)

Met een geheel eigen aanpak verzorgen 12 door de School der Poëzie opgeleide poëziedocenten workshops voor groep 7/8 van het primair onderwijs of klas 3 van het voortgezet onderwijs. O.a. vanuit deze workshops kunnen kinderen deelnemen aan 'Vers', een project gekoppeld aan de VSB Poëzieprijs. 'Vers' bestaat uit een landelijke gedichtenwedstrijd, masterclasses voor talentvolle jonge dichters, lessen in voordracht voor winnaars van de regionale voorrondes, animatiefilmpjes rondom de gedichten, een jongerendebat en de PoëzieRevue in de Rode Hoed.

http://www.cultuurplein.nl/attachments/2047984/Bulletin_59.pdf

De leesclub in de klas / van de Weijenberg, A. . - 2009.

(Didaktief; Vol. 39, nr. 10, dec. p. 32)

Hoe stimuleer je leerlingen in het literatuuronderwijs tot een reflecterende leerhouding? Hoe kunnen ze literaire teksten diepgaander verwerken? Laat ze zichzelf en elkaar vragen stellen is het advies.

TIJDSCHRIFTEN

Tsjip/Letteren : tijdschrift voor literaire, culturele en kunstzinnige vorming / . - Leidschendam :
Biblion, 1997-2005. - Voortzetting van: Tsjip en Letteren

Jeugdliteratuur in praktijk / (redacteur) van Hoek, G. . - Leidschendam : Biblion, 2005-. - ISSN 1574-
1591

Lezen : tijdschrift / Stichting Lezen . - Amsterdam : Stichting Lezen, 2006- .

Leesgoed : over boeken, sites en meer voor kinderen van 4-14 jaar. – Leidschendam : Biblion, 1988-

Literatuur zonder leeftijd : publicatiereeks voor de studie van kinder- en jeugdliteratuur. –
Leidschendam : Biblion, 1991-

Levende Talen tijdschrift. – Bussum : Vereniging van Leraren in Levende Talen, 2005-

Bibliotheek Cultuurnetwerk Nederland

In de bibliotheek van Cultuurnetwerk Nederland bevindt zich een uitgebreide en unieke collectie publicaties over cultuureducatie. De collectie omvat meer dan 25.000 titels: literatuur over kunst-, erfgoed-, media- en literatuureducatie, beleidsdocumentatie, les- en projectmateriaal voor het primair en voortgezet onderwijs, cd's, dvd's, video's en meer dan 200 binnen- en buitenlandse vaktijdschriften.

De bibliotheek is voor iedereen toegankelijk en biedt diverse diensten aan. De infobalie verleent praktische assistentie en stelt op verzoek literatuurselecties samen. Studenten kunnen een rondleiding door de bibliotheek en uitleg over het gebruik van de catalogus krijgen.

Lenen

Om de collectie te raadplegen en publicaties te lenen kunt u langskomen, maar wij kunnen u ook per post publicaties opsturen. Daarvoor kunt u contact opnemen met de infobalie via telefoonnummer +31 302361200 of info@cultuurnetwerk.nl. De collectie is ook te raadplegen via de online catalogus. Om te lenen moet u ingeschreven zijn. Daarvoor vragen wij u om een geldig legitimatiebewijs (paspoort, rijbewijs of identiteitskaart) en een bewijs waaruit de juistheid van uw adresgegevens blijkt (bijvoorbeeld een recent bankafschrift).

Inschrijving als lener is gratis. Het leengeld per publicatie of audiovisueel materiaal is € 1,00.

Reserveren kost € 0,45 per titel. Studenten mogen gratis lenen op vertoon van hun studentenkaart.

Buitenlandse studenten kunnen helaas geen gebruik maken van deze regeling.

Lid worden

€34,50 per jaar voor instellingen en scholen en € 20,50 per jaar voor particulieren. Leden van de bibliotheek betalen geen leengeld en krijgen 50 procent korting op literatuurselecties. Bovendien ontvangen zij vier keer per jaar gratis *Zicht op...*, een publicatie over een steeds wisselend thema met een inleidend artikel, een literatuuroverzicht, websites en adressen.

Rondleidingen

Docenten aan hogescholen en universiteiten kunnen met studenten de bibliotheek op afspraak bezoeken voor een uitgebreide rondleiding met uitleg over de bibliotheek, het gebruik van de catalogus en een nadere kennismaking met de activiteiten van Cultuurnetwerk Nederland.

Aanwinstenlijst

U kunt maandelijks per e-mail geattendeerd worden op de meest recente literatuur via de aanwinstenlijst van de bibliotheek van Cultuurnetwerk Nederland.

